

T.C
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE
YARATICI DRAMA ve GELENEKSEL ÖĞRETİM
YÖNTEMLERİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISI VE HATIRDA
TUTMA DÜZEYİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

TUĞBA SELANİK AY

Danışman

Yard. Doç. Dr. Emel SARITAŞ

Denizli, 2005

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu çalışma İlköğretim Ana Bilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalında jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Prof. Dr. Hüseyin Kıran

Jüri Danışman

Yrd. Doç. Dr. Emel Sarıtaş

Jüri

Yrd. Doç. Dr. Muammer Kunt

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim kurulunun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Nazım Kadri Ekinci

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	III
TABLolar LİSTESİ.....	VII
ÖNSÖZ.....	VIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

1.1.Problem Durumu.....	2
1.1.1. Hayat bilgisi dersinin ilköğretimdeki yeri ve önemi.....	3
1.1.2. Hayat bilgisi dersinde yöntem seçimi.....	4
1.1.2.1. İlköğretimin amaç ve görevleri.....	5
1.1.2.2. Hayat bilgisi dersinin genel hedefleri.....	6
1.1.2.3. Hayat bilgisi dersinin özel hedefleri.....	7
1.1.3. Dramanın tanımı ve kapsamı.....	10

1.1.4. Yaratıcı drama nedir?.....	13
1.1.5. Dramatizasyon nedir?	15
1.1.6. Eğitimde dramanın çocuğun gelişimine etkileri	16
1.1.6.1. Zihinsel gelişime dramanın etkisi.....	16
1.1.6.2. Dil gelişimine dramanın etkisi.....	17
1.1.6.3. Sosyal gelişime dramanın etkisi.....	17
1.1.6.4. Duygusal gelişime dramanın etkisi.....	17
1.1.6.5. Fiziksel ve motor gelişime dramanın etkisi.....	17
1.1.7. Yaratıcı dramanın yararları.....	18
1.1.8. Eğitim sistemimizde yöntem seçimi.....	26
1.1.9. Yaratıcı drama yöntemi uygulanırken kullanılan araç-gereç ve materyaller nelerdir?.....	30
1.1.10. Yaratıcı drama yönteminin uygulanması.....	30
1.1.11. Yaratıcı drama oyun ilişkisi.....	33
1.1.12. Problem cümlesi.....	38
1.1.13. Alt Problemler.....	38
1.1.14. Araştırmanın Amacı.....	39
1.1.15. Araştırmanın Önemi.....	39
1.1.16. Sayıtlılar.....	39
1.1.17. Sınırlılıklar.....	40
1.1.18. Tanımlar.....	41

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. İlgili Araştırmalar.....	43
-------------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Yöntem.....	49
3.1.1. Denekler.....	49
3.1.2. Veri toplama araçları.....	50
3.1.2.1. Başarı testi.....	50
3.1.3. Deney deseni.....	52
3.1.4. İşlem yolu.....	52
3.1.5. Denel işlemler.....	53
3.1.6. Verilerin çözümlenmesi.....	54
3.1.7. Araştırma öncesinde yapılan hazırlıklar ve uygulama aşaması.....	55
3.1.7.1. Ünite başlamadan önce yapılan hazırlıklar.....	55
3.1.7.2. Ünite boyunca yapılan etkinlikler.....	57

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4.1.1. Bulgular ve Yorum.....	58
4.1.2. Alt problem 1'in bulguları ve yorumu.....	58
4.1.3. Alt problem 2'nin bulguları ve yorumu.....	59
4.1.4. Alt problem 3'ün bulguları ve yorumu.....	60
4.1.5. Alt problem 4'ün bulguları ve yorumu.....	60
4.1.6. Alt problem 5'in bulguları ve yorumu.....	61
4.1.7. Alt problem 6'nın bulguları ve yorumu.....	61
4.1.8. Alt problem 7'nin bulguları ve yorumu.....	62

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar.....	63
Öneriler.....	65
KAYNAKÇA.....	66

EKLER

EK-1 Geleneksel Yöntemle Ders İşlenen Kontrol Grubunun Ders Planları.....	70
EK-2 Yaratıcı Drama Yöntemi İle Ders İşlenen Grubun Ders Planları.....	78
EK-3 Uygulama Etkinliklerinden Resimler.....	91
EK-4 Uygulama Sırasında Kullanılan Yazılı Metinler.....	103
EK-5 Başarı Testi.....	108
ÖZGEÇMİŞ	115

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1: Yaratıcı drama programı aşamalar, amaçlar, içerik.....	32
Tablo 2: Deney ve kontrol grubundaki deneklerin cinsiyete göre dağılımları.....	50
Tablo 3: Deney deseni.....	52
Tablo 4: Kontrol ve deney gruplarının ön-test puanlarının karşılaştırılması.....	58
Tablo 5: Kontrol ve deney gruplarının ön-test puanlarının karşılaştırılması.....	59
Tablo 6: Deney grubunun ön-test ve son-testlerinin karşılaştırılması.....	60
Tablo 7: Kontrol grubunun ön-test ve son-testlerinin karşılaştırılması.....	60
Tablo 8: Deney grubunun son-test ve hatırd tutma testlerinin karşılaştırılması.....	61
Tablo 9: Kontrol grubunun son-test ve hatırd tutma testlerinin karşılaştırılması.....	62
Tablo 10: Deney ve kontrol gruplarının hatırd tutma testlerinin karşılaştırılması.....	62

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, ilköğretim 3. sınıf hayat bilgisi öğretiminde geleneksel yöntemlerin ve yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

Araştırma Raşit Özkardeş İlköğretim Okulunun üçüncü sınıflarında gerçekteştirilmiştir. Araştırma sırasında pek çok kişinin katkısı olmuştur. Uygulama aşamasında hoşgörü ve yardımlarıyla yanımda olan Raşit Özkardeş İlköğretim Okulu idari personeli ve 3. sınıf öğretmenlerine, ayrıca 3. sınıf öğrencilerine çok teşekkür ederim. Kaynak sıkıntısı çekteğim, her an bitmeyen desteğiyle yanımda olan Arş. Gör. Hüseyin Cahit KAYHAN'a, Tezimin istatistiksel boyutunu yürütürken her başvurumda yardımlarını esirgemeyen sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Ramazan BAşTÜRK'e çok teşekkür ederim. Yardımsever tutumuyla desteğini esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Sevgi Özgüngör'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırma süresince ve yaşamımın her anında bana destek olan sevgili aileme özellikle bana güç veren moral kaynağım olan canım anneme... Sabırlı ve hoşgörülü tavırlarıyla bana destek olan sevgili eşim Mesut AY'a çok teşekkür ederim.

Rehberliğini zamanını ve bilgisini esirgemeyen, bana eleştirileri ile yol gösteren, üzerimde sayılamayacak kadar emeği olan, gülyüzü ve güdüleyici tutumu ile tez çalışmalarımı mükemmel bir ortamda yürütmemi sağlayan danışmanım ve değerli hocam Yrd Doç. Dr. Emel SARITAş'a, sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı ilköğretim hayat bilgisi öğretiminde geleneksel yöntemler ve yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışma beş bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde problem durumu ele alınmış, hayat bilgisinin yeri ve önemi, hedefleri, hayat bilgisi dersinde yöntem seçimi gibi konulara yer verilmiştir. Dramanın tanımı, kullanımı ve yararları ele alınmış ayrıca araştırmanın amacı, önemi, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlar açıklanmıştır.

İkinci bölümde ilgili araştırmalara yer verilmiştir. Araştırmaların konusu ve ulaşılan sonuçlar belirtilmektedir.

Üçüncü bölümde, araştırmanın yöntemi ve nasıl uygulandığı hakkında bilgi verilmektedir.

Dördüncü bölüm bulgular ve yorum, beşinci bölüm ise sonuç ve önerilerden oluşmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

1.1.Problem Durumu

Eğitim çağdaş, demokratik, çevresine faydalı, üretken bireyler yetiştirmeyi amaçlar. İnsan hayatında eğitimin bittiği bir nokta yoktur. Yaşamaya devam ettiğimiz sürece öğrenmeye de devam ederiz. Eğitim sayesinde sürekli değişen ve gelişen dünyaya uyum sağlarız. Yanlış davranışlarımızı değiştirmemiz, yeni bilgiler öğrenmemiz, değer yargılarımızı oluşturmamız hep eğitim sayesinde başarabileceğimiz etkinliklerdir. Kısaca eğitim hayatın vazgeçilmez bir parçasıdır.

Eğitim; bireyleri, toplumları biçimlendirme, yönlendirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreçtir (Adıgüzel, 1999:214).

Eğitim en sık kullanılan tanımıyla bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak ve istenilen yönde eğitim amaçlarına uygun davranış değişikliği meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1972: 79). İstenilen yönde olması Milli Eğitimin belirlediği genel ve özel hedeflere uygun olmasıdır. Eğitim rasgele yapılamaz. Bu nedenle kullanacağımız araç-gereçten uygulayacağımız yöntem kadar her şeyi önceden planlamamız gerekir.

Eğitim tanımlarında adını sıkça telaffuz ettiğimiz davranış kavramı ise; organizmanın her türlü etkinliğine verilen ad olmakla beraber organizmanın gözlenebilen ya da gözlenemeyen açık ya da örtük etkinliklerinin tümüdür (Senemoğlu, 1998: 97).

Eğitimde hedef, öğrencide gözlenmeye karar verilen istendik davranışlar olarak tanımlanabilir (Sönmez, 1999: 11).

Bireyler davranışlarını değer yargılarına, toplumsal ve kişisel beklentilerine göre değiştirir ve geliştirirler. Bireyler eğitim sayesinde toplumsallaşır. İlköğretimde de bireylerin toplumsallaşmasını, iyi birer vatandaş olarak yetişmesini sağlamaya yönelik olan çalışmalar İlköğretim birinci sınıftan itibaren Hayat Bilgisi dersiyle başlar.

1.1.1. Hayat bilgisi dersinin ilköğretimdeki yeri ve önemi

Hayat bilgisi, doğal ve toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bir bağ kurma süreci ve bu sürecin sonunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanabilir (Sönmez, 1999:10).

Eğitim kurumlarının en önemli işlevlerinden biri çocuğun toplumsallaşmasını sağlamak ve onu iyi bir vatandaş olarak yetiştirmektir. İlköğretim kurumlarında bu amaca hizmet eden en önemli dersler Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgilerdir. Bu dersler günümüzde iyi ve sorumlu vatandaşlar yetiştirmek amacıyla, sosyal bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri ve tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanı olarak tanımlanır (Erden, 1997:9).

İlköğretimde hayat bilgisi dersi 1, 2 ve 3. sınıflarda okutulmaktadır. İlköğretimin bu döneminde çocuklar yaşamı bir bütün olarak algırlar. Onlar için genelde tek tek olgu ve olaylar yoktur. İçinde yaşadıkları ortamdaki olgu ve olayları bir bütün içinde görürler. Bu nedenden dolayı, bu dönemde Türk eğitim sisteminde dersler sosyal ve fen bilgisi olarak ayrılmamış, hem bunların, hem de sanat, çağdaş düşünce ve değerlerin bir bileşkesi olan hayat bilgisi dersi düzenlenip işe koşulmuştur (Sönmez, 1999:11).

Hayat bilgisi dersi doğal, toplumsal, sanatsal, çağdaş düşünce ve değerlerin bileşkesinden oluşmaktadır. Bu nedenden dolayı, hayat bilgisi dersinin kapsamı bu özelliklerin kapsamındadır. Bu alanların her birinin hayat bilgisi dersinin içinde hangi oranda yer alacağı, öğrencinin içinde yaşadığı ortama, onun hazırbulunuşluk düzeyine, kazandırılacak hedef davranışlara, eğitim biliminin özelliklerine bağlı olabilir (Sönmez, 1999: 11).

Hayat Bilgisi dersi öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri, içinde buldukları toplumun değerlerini kavrayabilecekleri bir derstir. Toplumsal değerleri aşılarken bunu her zaman aynı yöntemleri kullanarak yapmamız beklenemez. Söz gelişi sadece düz anlatım yöntemi kullanarak ya da sadece soru-cevap yöntemiyle bunu başarmamız neredeyse imkânsızdır. Farklı yöntemler kullanılmalıdır. Fakat bu yapılırken hangi kriterler göz önüne alınmalıdır?

1.1.2. Hayat bilgisi dersinde yöntem seçimi

Öğretmenler kullanacakları yöntemi seçmeden önce bazı kriterleri göz önünde bulundurmak zorundadırlar. Öğretmen sınıfın ya da grubun büyüklüğüne anlatılacak konunun özelliklerine uygun yöntem seçmelidir. Seçtiği yöntemin, konunun kavratılmasında ne denli etkili olabileceğini saptamalıdır. Bunu yaparken

göz ardı edilemeyecek bir unsur da maliyeti dikkate almaktır. Öğretmen seçtiği yönteme yatkın olmalıdır. Bu yöntemi uygularken bilgi ve becerilerini işin içine katabilmelidir. Seçtiği yöntem kazandırmak istediği hedefleri kazandırmaya elverişli olmalıdır. Öğrencilerin gelişim basamaklarına uygun, onları aktif kılan, kendilerini rahatça ifade etmelerine olanak tanıyan yöntemlere ağırlık vermelidir. Bu yöntemlerden biri de yaratıcı drama yöntemidir.

“Yaratıcı drama yöntemi bizim hangi amaçları gerçekleştirmemizi kolaylaştıracaktır?” Sorusuna cevap bulunmalıdır. Bunun için de Türk Milli Eğitim sistemimizde ilköğretimin amaçlarını, hayat bilgisi dersinin genel ve özel amaçlarını incelemek gerekir.

1.1.2.1. İlköğretimin amaç ve görevleri

İlköğretimin amaç ve görevleri, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin, amaçlar ve genel esaslar bölümünde şöyle belirtilmiştir:

Madde 5: İlköğretim kurumlarının amaçları, türk milli eğitimi'nin genel amaç ve ilkeleri doğrultusunda;

1. Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamak,
2. Öğrenciye, Atatürk ilkelerine ve inkılâplarına, T.C. Anayasasına ve demokrasinin ilkelerine uygun olarak haklarını kullanabilme, görevlerini yapabilme ve sorumluluklarını yüklenebilme bilincini kazandırmak,
3. Öğrencinin milli kültür ve değerlerini tanımasını, takdir etmesini, çevrede benimsemesini ve kazanmasını sağlamak,

4. Buldukları çevrede yapacakları eğitim, kültür ve sosyal etkinliklerle milli kültürün benimsenmesine ve yayılmasına yardımcı olmak,
5. Öğrenciye fert ve toplum meselelerini tanıma, çözüm arama alışkanlığı kazandırmak,
6. Öğrenciye sağlıklı yaşamak, ailesinin ve toplumun sağlığı ile çevreyi korumak için gereken bilgi ve alışkanlıkları kazandırmak,
7. Öğrencinin el becerisi ile zihni çalışmasını birleştirerek çok yönlü gelişmesini sağlamak,
8. Öğrencinin araç-gereç kullanma yoluyla sistemli düşünmesini, çalışma alışkanlığı kazanmasını, estetik duygularının gelişmesini, hayal ve yaratıcılık gücünün artmasını sağlamak,
9. Öğrencinin mesleki ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlamak, gelecekteki mesleğini seçmesini kolaylaştırmak,
10. Öğrenciye üretici olarak geçimini sağlaması ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunması için bir mesleğin ön hazırlığını yapacak, mesleğe girişini kolaylaştıracak ve uyumunu sağlayacak davranışları kazandırmak,
11. Öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirmelerini, öncelikle enerjiden ve artık malzemedan savurganlığa kaçmadan yararlanmalarını sağlamaktır.

1.1.2.2. Hayat bilgisi dersinin genel hedefleri

1. Türk milletinin bir bireyi olmaktan gurur duyuş.
2. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bütünlüğünün bilincinde oluş.
3. Türk milletinin kültürel değerlerini benimseyiş.
4. Atatürk'e sevgi ve saygı duyuş.
5. İnsanlara sevgi ve saygı duyuş.
6. Kendine güven duyuş.

7. Dayanışma ve işbirliğini alışkanlık haline getiriş.
8. Yaratıcı ve eleştirici düşünmeyi alışkanlık haline getiriş.
9. Aile hayatının öneminin farkında oluş.
10. Okulun kendisine kazandırdıklarının farkında oluş.
11. Planlı çalışmayı alışkanlık haline getiriş.
12. Ülke ve dünya olaylarına karşı duyarlı oluş.
13. Sesin ve ışığın duyma ve görme ile ilgisini seziş.
14. Atatürk ilke ve inkılaplarını temel özellikleriyle tanıyabilme.
15. Çevresindeki maddeleri tanıyabilme.
16. Uzayı tanıyabilme.
17. Turizmin önemini kavrayabilme.
18. Doğa olaylarının etkilerini kavrayabilme.
19. Demokrasinin temel kurallarına uyabilme.
20. Sorumluluğunu yerine getirebilme.
21. Toplu yaşama kurallarına uyabilme.
22. Sağlığını koruyabilme.
23. Canlı ve cansız varlıkları koruyabilme.
24. Bilinçli tüketici olabilme.
25. Çevreyi koruyabilme.
26. Teknolojik yeniliklerden yararlanabilme.

1.1.2.3. Hayat bilgisi dersinin özel hedefleri

1. Bayrağa saygı duyuş
2. İstiklal marşına saygı duyuş

3. Atatürk'e sevgi ve saygı duygusu
4. Bayram sevincini duygusu
5. İnsanlara sevgi ve saygı duygusu
6. Atatürk ilke ve inkılaplarını tanıyabilme
7. Uzayı tanıyabilme
8. Maddenin özellikleri bilgisi
9. Eğitimin önemini kavrayabilme
10. Hareket-kuvvet-enerji ilişkisini kavrayabilme
11. Bilinçli tüketici olmanın önemini kavrayabilme
12. Canlı varlıkları koruyabilme
13. Cansız varlıkları koruyabilme
14. Sosyal çevreyle iyi ilişkiler kurabilme
15. Toplu yaşama kurallarına uyabilme
16. Hak ve sorumluluklarını yerine getirebilme
17. Sağlıklı yaşayabilme
18. Yeteneklerini geliştirebilme
19. Fiziki çevreyi geliştirebilme
20. Kullandığı araç ve gereçleri koruyabilme
21. Yeniliklerden yararlanabilme (M.E.B, 2000:121-122) .

İlköğretim Okulu Programı'nın (1999) Hayat Bilgisi dersi ile ilgili bölümü incelendiğinde; genel olarak toplumda, insanlarla olan ilişkilerinde insanlara sevgi ve saygı duyabilme; dayanışma, işbirliği ve sorumluluk duygularına sahip olabilme; topluluk halinde yaşamının önemini kavrayabilme ve toplumun istediği davranışları gösterebilme gibi öğrencilerin sosyal becerilerinin geliştirilmesine yönelik amaçların yer aldığı görülmektedir.

Bu amaçları hangi yöntemleri kullanarak daha iyi kazandırabiliriz? Sorusunu sorduğumuz zaman daha önce yapılan bazı araştırmaları incelememiz gerekir. “1988 yılında Üstündağ tarafından ülkemizde ilk defa “Dramatizasyon Ağırlıklı Yöntemin Etkililiği” adlı deneysel çalışma yapılmıştır. Bu yüksek lisans tezinde Üstündağ İlkokul 2. sınıf Hayat Bilgisi dersinde “Çevremizde Sonbahar” ünitesinin öğretiminde dramatizasyon ağırlıklı yöntemin takrir ağırlıklı yöntemle göre etkili olduğunu bulmuştur” (Üstündağ, 1988:4).

Bugün eğitim sistemimizde eğitim programlarının çok yüklü olması, zaman yetersizliği gibi nedenlerle daha çok geleneksel yöntemler ağırlık kazanmaktadır. Toplum ileriye götürecekt yaratıcı, üretici, çağdaş bireylerin öğretmenin ve ders kitabının merkezde olduğu, öğrencinin pasif algılayıcı olduğu bu yöntemlerle yetiştirilmesi güçleşmektedir (Koç, 1999:43).

Hedefleri incelediğimizde, okulda öğrenciye kazanılması planlanan hedefler sadece bilgi depolamaktan ibaret değildir. Okulun insani ve sosyal bazı amaçları da vardır. Bunlar çocuğun sosyalleşmesini sağlamak, tüm yönleriyle gelişmesine yardımcı olmak, sosyal beceriler kazanmasını sağlamak, hayata atıldığında üstlenmesi gereken sosyal rollere hazırlamak gibi daha pek çok örnek verebileceğimiz bazı hedeflerdir. Örnek verdiğimiz bu amaçları teker teker incelediğimizde bu hedefleri sadece bilişsel düzeydeki etkinliklerle kazandıramayacağımızı fark ederiz. Duyuşsal alana ait bazı özellikler de eğitim yoluyla kazandırılır. Bunlarda biri de bireylerin sosyalleşmesidir.

Sosyalleşme; ilkokula bazı derslerle kazandırılmak istenen hedefler arasındadır. İlkokul birinci devrede okutulan Hayat Bilgisi dersinin hedefleri içerisinde de sosyalleşme önemli bir yer tutmaktadır. İlkokul Programında bu dersin hedeflerinden biri “Öğrenciler toplumda insanların birbirleriyle olan ilişkileri yönünden dayanışma, işbirliği ve sorumluluk duygularına sahip olurlar. ” Biçiminde belirlenmiştir. Hayat Bilgisi dersinin sosyalleşmeye yönelik hedeflerini tam gerçekleştirme yönünde de her zaman uygulamaya konabilecek en etkili öğretim yöntemi dramatizasyon yöntemidir (Üstündağ, 1988:59).

Hedefleri öğrencilere kazandırmak pek çok farklı yöntemle gerçekleştirilebilir. “Öğrenciler öğrendikleri hakkında konuşabilmeli, yazabilmeli, onları geçmiş yaşantılarıyla ilişkilendirebilmeli ve günlük yaşantılarına uygulayabilmelidir (Şahinel, 2003:6).

Bazı yöntemler uygulama ağırlıklıdır. Öğrenci daha çok işin merkezindedir. Öğrenciye öğrendiği bilgileri hayatında nasıl uygulayacağına dair ipuçları verir. Yaratıcı drama öğrencilere bu konuda katkıda bulunabilecek bir yöntemdir.

1.1.3. Dramanın tanımı ve kapsamı

Drama sözcük olarak ‘ dran , dan türemiştir. Dran: yapmak, etmek, eylemek anlamına gelir. Drama ise, eylem anlamı taşıyan gene yunanca “dramenon” un seyirlik olarak benzetmecesi anlamındaki kullanımınıdır. Özellikle tiyatro bilimi çerçevesi içinde drama kavramı, özetlenmiş, soyutlanmış eylem durumları anlamını almıştır. Türkçe’de kullanılan dram kavramı ise Fransızca’daki drame sözcüğünden gelmektedir. O dilde burjuva tiyatrosu anlamına geldiği halde Türkçe’de ve özellikle halk dilinde acıklı oyun anlamında kullanılmaktadır. Oyun süreçlerindeki ve yaşam durumlarındaki dramatik anların uzmanlarca, grup içi etkileşim süreçleri içinde yaratılması, yaratıcı drama çalışmaları olarak nitelendirilmiştir (San, 1989:573-574).

“Drama bir eylemin, bir olayın, bir duygunun, çeşitli rollerin, bir kavramın ya da öykünün, hatta şiirin, canlı ya da cansız varlıkların, sözel ve sözsüz, kendiliğinden davranışlarla, taklit yoluyla temsili olarak ifade edilmesi, canlandırılmasıdır” (Önder, 2000:32).

Drama bir liderin tasarladığı ve zaman zaman kendisinin de yer aldığı bir etkinliktir. Öğrenciye baskı yapılmaksızın önerilen temalar çerçevesinde doğaçlama temeline dayanır. Öğrenci drama aracılığıyla kişisel duygularını anlatma, bedenini, sesini, heyecanlarını ve hatta sosyal ilişkilerini disipline sokma olanağı kazanır. Bir şiir, öykü, makale, resim, fotoğraf, müzik gibi konular çıkış noktasını oluşturabilir (Tan, Erdoğan, 2004: 82).

Drama bir çok eğitim etkinliğinde bir araç olarak kullanıldığı gibi, yalnızca tek başına özel bir konu olarak da uygulanmakta ve öğretilmektedir. Eğitim tekniği olarak drama özel olarak düzenlenen yaşantıları somut bir şekilde hissetme yoluyla, sosyal, evrensel ve soyut kavramların, tarih, edebiyat gibi konuların canlandırılarak anlamlı hale getirildiği, öğrenildiği bir eğitim tekniğidir (Önder, 2003: 29- 31).

Drama insanın tasarımlarını eyleme dönüştürebildiği bir yoldur. Doğaçlama anında yaratmaktır. Çocuk bir enerji küpü ise onda saklı duran enerjiyi harcaması için uygun yöntemler bulmak gerekir. Drama, saklı enerjiyi serbest bırakır ve insanın kendisini tanımasını, duyularını, duygularını fark etmesini, canının yandığını, haz duyabildiğini öğrenmesini sağlar. Bu yolla çocuğun davranışlarını eğitir (Gönen, Dalkılıç, 2003: 23- 24).

“Drama bir öğretim yöntemi sanat eğitimi alanı ve bir disiplin alanı olarak bireylerin 2000’li yıllarda kendini rahatça ifade edebilen, yaratıcı grup çalışmalarına açık kişiler olmalarını sağlayacak bir yaklaşımdır” (Üstündağ, 1996:19).

Drama, öğrencilerin duygularını ya da olayları yansıtmaları için yapılan bir etkinliktir. Bu sayede öğrenciler kendilerini, kendi kelimeleriyle ifade ederler. Bazı otoriteler, dramayı rol yapma adı altında toplarlar ki rol yapılır. Böylece öğrenciler kendi katılım ve deneyimleriyle, %80 öğrenme ve hatırlama gerçekleşmiş olacaklardır. Çünkü bu etkinlik, öğrencileri tarihi, siyasal ve toplumsal olaylarla iç

içe getirip, öğrencilerin aktif katılımını sağlamaktadır. Drama sadece öğrencilerin rol yapmasını değil, aynı zamanda da yorum yapmasını sağlar. Böylece tutum ve düşüncelerini geliştirip, bilgi kazanırlar. Bu da, verilen görev üzerinde tamamen yoğunlaşmasını sağlayan mükemmel bir etkinliktir. Normalde drama, sınıfta iki şekilde kullanılır. Birisi doğaçlama diğeri formal dramadır (Demirtaş- Barth, 1997: 78).

Drama'daki öğrenme, bir tür yeniden yapılanmadır. Öğrencilerin, çocuk ya da genç, öğrendiklerini, bilgilerini yeni bir bakış açısından değerlendirmesidir. Kazanılmış kavramların irdelenmesi, bu kavramlara yeni anlamlar yüklenmesi söz konusudur. Deneyim ve yaşantılar yeniden gözden geçirilir. Tüm bu süreçler doğal bir öğrenmeyi getirir. Drama ile edinilen bilgilenme, okul disiplinleri içinde edinilen ezbere dayalı, kuramsal bilgilenme değildir. Dramada gene çeşitli disiplinlerden gelen bilgi kullanılır ama bu kez bilgiler ünük bir biçimde dünya ile kurulan öznel ve nesnel ilişkiler içinde yapılır. Eğitim kurumları genellikle bu tür öğrenmeyi sağlayamamaktadırlar. Bunun için de drama'nın eğitimde kullanımı bir gereksinimdir. Drama çalışmaları, demokratik, çeşitli ve değişik ilişkileri görebilen, bağımsız düşünebilen, hoşgörülü ve yaratıcı çocuk, ergen ve gençler yetiştirmeye yöneliktir. Ve hep biliyoruz ki günümüzün bilinçli gençliği yukarıdaki nitelikleri kazanmaya gerçekten isteklidir (Adıgüzel, 2002: 69).

Yaşam belli davranışların, belli dramatik durumların art arda dizilmesine dayanmaktadır. Bizler belli bir durumda, o durumun gerektirdiği rolleri oynamaktayız. Önceden yazılmış bir senaryomuz yoktur. Yani sürekli doğaçlama yaparız (Gönen, Dalkılıç, 2003:23).

Yaparak yaşayarak öğrenme durumları ile önceden planladığımız yaratıcı drama etkinlikleri ile kazandırmak istediğimiz hedefleri daha kalıcı biçimde kazandırabiliriz. Çünkü yaratıcı drama yöntemi, çocuklara uygulayarak, bizzat

etkinliğin içinde olarak öğrenme fırsatı verir. Bu da çocukların kalıcı öğrenmelerinde etkili olur.

Drama denince genelde drama ile birlikte anılan; yaratıcı drama, dramatisasyon gibi kavramlar da akla gelir. Birbirine yakın olan bu kavramlar arasında küçük bir takım farklar vardır. Peki yukarıda sayılan bunca özelliği kazandırabilmemizde bu denli etkili olan yaratıcı drama nedir?

1.1.4. Yaratıcı drama nedir?

Tüm yönleri ile eğitime yaklaştığımızda, bir çok bakımdan dilediğimiz boyutlara ulaşamadığımızı görüyoruz. Günümüzün gereklerinden hatta, Cumhuriyetimizin ilk yıllarında öngörülmüş, büyük bölümü uygulamaya konulmuş kimi konseptlerin de gerisinde kalmış olduğumuzu görebiliyoruz. Ezberci öğretim sistemi herkesin yakındığı bir olgu, yaratıcılık ise dilerden düşmeyen bir kavram. Bu nedenle eğitimde yaratıcı kişi nasıl yetişir sorusu hepimizi ilgilendiriyor. Bu bağlamda eski öğretim yöntemleri yerine daha çağdaş hangi yöntemler konabilir diye sorduğumuzda karşımıza çıkanlar aktif öğretim yöntemi, rol oynama, dramatisasyon ve nihayet eğitimde yaratıcı drama gibi etkin yöntemlerdir. Yaratıcı drama etkin ve etkili bir grup çalışmasıdır. Bir iletişim, bir etkileşim olgusu, yaşayarak, yaparak öğrenme sürecidir. Kendini tanıma, karşısındakini tanıma, birbirini anlama, doğaçlama ve yaratma gibi aşamaları içerir (San, 2003:1-2).

Yaratıcı drama, eğitim sürecinde oyunlarla geliştirilen bir etkinliktir ve bu özelliğiyle eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Öğretimde önemli olan öğrenciyi edilgin bir dinleyici durumundan kurtarabilmek onu bedeni ve duyu organlarıyla harekete geçirebilmek, konuları canlandırarak yaşanır duruma getirmek olduğuna göre yaratıcı drama bu süreçte uygun bir seçenek olarak görülebilir. Böylelikle öğrenci öğrenme sürecinde etkin durumdadır, kendi yaptığıyla öğrenirken bir yandan da duyu organlarını harekete geçirmekte olay ya da durumları yaşamaktadır (Üstündağ, 2003:25).

Yaratıcı drama bir sözcüğü, bir kavramı, bir davranışı, bir tümceyi, bir fikri, bir yaşantıyı ya da bir olayı tiyatro tekniklerinden yararlanarak oyun veya oyunlar geliştirerek canlandırma olarak tanımlanabilir. Eğitim sürecinde oyunlarla geliştirilen bir etkinlik olan yaratıcı drama eğitimin yaşamsal bir parçasıdır.

Yaratıcı drama kuramsal ve uygulamalı atölye çalışmalarıyla sürdürülen bir grup etkinliği, bireysel ve grupla geçirilegelen yaşantıların oluşturulduğu bir süreçler bütünü, kuralar içindeki sonsuz özgürlüklerle yeni yaşantılar oluşturma, dramatik öğelerin işe koşulmasıyla gerçekleştirilen eylem ve çatışmalar üzerinde kurgulanan rol oynamalardır (Üstündağ, 2002:95).

Yaratıcı drama, etkin ve etkili bir grup çalışmasıdır. Bir iletişim, bir etkileşim olgusu, yaşayarak, yaparak öğrenme sürecidir. Kendini tanıma, birbirini anlama, doğaçlama ve yaratma gibi aşamaları içerir (San, 2003:2).

Yaratıcı drama: tiyatro ve drama tekniklerinden yararlanılarak bir grup çalışması içinde doğaçlamayı merkeze alarak gerçekleşen; müzik, dans, resim, heykel, edebiyat gibi çeşitli sanat dallarına ilişkin etkinlikleri bünyesinde barındırması ve çağdaş insanın sahip olması gereken yaratıcılık özelliğini geliştirerek bireye estetik bir bakış açısı sağlaması ile tümel bir sanat eğitim alanı; farklı yetenek ve zekalara dönük etkinlikleri aynı anda bünyesinde barındırması ve daha çok duyuları hedef almasıyla yaşantı yoluyla kalıcı öğrenmenin etkili bir yöntemi; kendini gerçekleştirme yolundaki çağdaş insana, kendini, çevresini, olayları ve en geniş anlamıyla hayatı çok yönlü ve gerçekçi biçimde algılayarak, ihtiyaçlarını karşılama ve gizil güçlerini gerçekleştirme yönünde büyük destek verişiyile etkili bir Kişisel/Sosyal gelişim yöntemidir (Bozdoğan, 2003:27).

Yaratıcı drama bir öğretim yöntemi, bir sanat eğitimi alanı ve bir disiplin olarak bireylerin 2000'li yıllarda kendini rahatça ifade edebilen, yaratıcı, grup çalışmalarına açık kişiler olmalarını sağlayacak bir yaklaşımdır (Üstündağ, 1996:19).

Çağdaş dünyanın ihtiyacına uygun olarak kendine güvenen, sorun çözme ve karar verme becerileri gelişmiş, yaratıcı düşünme becerisine sahip bireylerin yetiştirilmesi yeni yöntem ve yaklaşımları gerektirir, bu amaçlara uygun olan bu yeni yaklaşımlardan biri de yaratıcı dramadır (Bozdoğan, 2003:25).

Hem bir öğretim yöntemi, hem bir disiplin alanı, hem de sanat eğitimi aracı olan yaratıcı drama, anlatımsal yaratıcılığı, çocuğun toplumsallaşmasını ve bilinçlenmesini geliştiren yardımcı bir alandır. Eğitimdeki yeni yaklaşımlar dramayı öğretmenlerle öğrenciler arasındaki ilişkilerde, problem çözme sürecindeki aşamaları gerçekleştirdiği ve eleştirel düşünmeyi sağladığı için önemli görmektedir. Yaratıcı drama, eğitimde çocukların soyut ders konularını somutlaştırmalarını sağlar. Çocukların derse ve konuya ilgilerini çekerek öğrenmenin kalıcı olmasına yardımcı olur (Aral ve diğerleri, 2000:39-40).

1.1.5. Dramatizasyon nedir?

Dramatizasyon; duygu ve düşüncelerin, bir öykünün, bir olayın, çeşitli yaşam durumlarının tiyatro etkinliklerinden yararlanılarak oyun veya oyunlar geliştirilerek canlandırılmasına denir. Yaratıcı dramatizasyonun kapsamında; öykü oluşturma, bilinen bir masalı veya öyküyü kendi tarzında ve kendi sözcükleriyle canlandırma, şiirlere, şarkılara hareket verme, izlenen bir oyuna katılma gibi çocukların aktif olarak yer alabilecekleri etkinlikler vardır (Karadağ, 2004:1).

Dramatizasyon; duygu veya düşüncelerin, bir öykünün, bir olayın, çeşitli yaşam durumlarının tiyatro tekniklerinden yararlanılarak oyun veya oyunlar geliştirilerek canlandırılmasına denir (Karadağ, 2004:1).

Dramatizasyon belirlenmiş roller üzerine kuruludur ve yönlendirmeler vardır. Drama öğrencileri toplumsal ve kişisel yönden geliştiren ve yetiştiren bir etkinliktir. Yaşantı zenginliği ve somutlama dramayla sağlanabilir. Bu yöntemin etkililiği, kalıcılığı ve yaratıcılığının öğretmenin etkinliği, dinamizmi ve donanımı ile yakından ilgili olduğu unutulmamalıdır (Genç, 2003:203).

Dramatizasyon; duygu veya düşüncelerin, bir öykünün, bir olayın, çeşitli yaşam durumlarının tiyatro tekniklerinden yararlanarak oyun veya oyunlar geliştirilerek canlandırılmasına denir (Karadağ, 2004:1). Tanımdan da anlaşılacağı üzere zaten oyun ve drama bir bütün gibi ele alınmaktadır.

Yaratıcı drama ve dramatizasyonun tanımlarını da yaptıktan sonra kısaca aralarındaki farkları özetlersek; dramatizasyonda belirlenmiş roller vardır. Bu roller üzerinde yönlendirmeler vardır. Yaratıcı dramada ise konu belirlenir ve doğaçlamalarla canlandırılır.

1.1.6. Eğitimde dramanın çocuğun gelişimine etkileri

Dramanın çocuğun gelişimine olan etkileri şunlardır; Zihinsel gelişime olan etkisi, dil gelişimine olan etkisi, duygusal gelişime olan etkisi, sosyal gelişime olan etkisi, fiziksel ve motor gelişime olan etkisi.

1.1.6.1.Zihinsel gelişime dramanın etkisi

Dramada çocuk hayal gücünü kullanır. Hayal gücünü geliştiren bu yöntem çocuğun zihinsel kapasitesini geliştirir. Hayal kurması için, canlandırmalar yapması için çocuğa verilen yönergeler hatırlama miktarını arttırır. Bir çok kavram daha çabuk ve kalıcı biçimde öğrenilebilir. Yaratıcı düşünme güçlerini arttırır. Böylece

sürekli gelişim ve değişim içinde olan dünyaya uyum sağlamalarını kolaylaştırır. Problem çözme becerilerini geliştirir. Böylece cevap buldukları bazı problemlere benzer durumlarla karşılaştıklarında genelleme yapabilmelerine olanak sağlar.

1.1.6.2. Dil gelişimine dramanın etkisi

Bu yöntem uygulanırken çocuklar; duygu ve düşüncelerini davranış ve mimiklerinin yanında dil ile de ifade ederler. Dili kullanma sıklıklarını arttıran bu yöntem anlara topluluk içinde de kendilerini ifade etme fırsatını verir. Cesaretlerini arttırır. Akıcı konuşmalarını, kelime hazinelerini geliştirmelerini, insanlarla ilişki kurma becerilerini kazanmalarını, tanımlama, tartışma ve değerlendirme becerilerinin gelişmesini sağlar.

1.1.6.3. Sosyal gelişime dramanın etkisi

Çevresinde olup bitenleri yeniden anlamlandırma, toplum ve toplumdaki insan etkileşimlerini daha iyi anlama, grupta birlikte çalışıldığı için birbirini anlama, başkalarına ve kendine güvenme, olaylara çok boyutlu yaklaşma, işbirliği yapabilme, toplumsal olaylara karşı daha duyarlı hale gelme, kültürel açıdan zenginleşme bu yöntemle kazanılabilecek bazı özelliklerdir.

1.1.6.4. Duygusal gelişime dramanın etkisi

Drama ile kendi sınırlarını keşfederek yaşantısı hakkında yeni düzenlemeler yapar ve ruhsal yapısını dengede tutar. Kendisinin ve duygularının farkına varır, Kendi düşüncelerini içinde bulunduğu grubun fikir birliğine karşın bağımsızlığını koruyabilmeyi öğrenir, duygularını disipline etmeyi, kontrol etmeyi öğrenir.

1.1.6.5. Fiziksel ve motor gelişime dramanın etkisi

Drama ile çocuk duygu ve tepkilerini vücut dilini kullanarak anlatmayı öğrenir, Ritm ve hareket ile ilgili oyunlarla çocuk kendi bedenini tanır ve kullanmayı öğrenir, enerjinin dışı vurularak kullanılması gerilimi azaltır, hareketlerini daha iyi kontrol edebilir.

1.1.7. Yaratıcı dramının yararları

Yaratıcı dramının bireye yararlarını şöyle sıralayabiliriz (MEB yayınları, komisyon, İlköğretimde drama 1, 1999) ;

1. Bağımsız düşünebilmeyi sağlar
2. İşbirliği yapabilme özelliğini geliştirir.
3. Hayal gücünü geliştirir.
4. Sosyal ve psikolojik duyarlılık yaratır.
5. Dört temel dil becerisini kazandırır. (Konuşma, dinleme, okuma, yazma)
6. Özellikle doğaçlama çalışmalarında iç tepki ve dürtülerden yararlanmayı öğretir.
7. Eğitimde aşağıdaki öğrenme türlerinden hepsini birden sağlar.

- Yaşantılara dayalı öğrenme
- Hareket yoluyla öğrenme
- Aktif öğrenme
- Etkileşim yolu ile öğrenme
- Sosyal öğrenme

- Tartışarak öğrenme
- Keşfederek öğrenme
- Duygusal öğrenme
- İşbirliği kurarak öğrenme
- Kavram öğrenme

Yaratıcı drama yöntemiyle işlenen davranış bilimleri ile bireyin kazanacaklarını şu şekilde sıralayabiliriz;

- Kendini ve başkalarını tanıma ve anlama becerisi
- Kendine güven duyma ve karar verme becerisi
- Alternatif düşünme ve yaşama
- Dil ve iletişim becerisini ilerletme
- Beden dilini etkili kullanma
- Farklı olay ve durumlarla ilgili deneyim kazanma
- Zaman yönetimi ve zamanın etkili kullanımı ve verimli kullanımı
- Hayal gücünü, duygularını ve düşüncelerini geliştirme
- Problem çözme becerisi
- Öz bilincin gelişimi
- Düşünme, tartışma, dinleme
- Konuşma ve kendini ifade etme (Eğitim Doktrin Komutanlığı, 2004, s.381).

Öğretmen dersleri öğrencilerin sınıf ortamından sıkılmayacakları, aksine hoşlanıp ilgi duyacakları hale getirebilir. Bunu da derslerin oyunlaştırılmasıyla

sağlanabilir. Derslerin oyun haline getirilmesiyle; öğrenciler derslere daha iyi güdülenirler. Sınıf ortamı daha az sıkıcı ve korkutucu olur, öğrenciler kendi güçlerinin farkında olur ve ortak güç paylaşımını sağlayabilirler. Taklit oyunları ile çocuklar, gerçek yaşamın bazı yönlerini değişik bir biçimde görebilirler (Adams, 1973:10-11).

Bayazıtöglü'nun (1996) Bilen'den aktardığına göre; Oyun tekniğı yardımı ile konular ilgi çekici nitelik kazanır. Yeni kelimelerin öğretilmesi, hatalı çalışma alışkanlıklarının düzeltilmesi, akılda tutma oranının ve süresinin uzatılmasını sağlayabilir. Bu tekniğın uygulanışı diğerk tekniklere oranla daha çok dikkat, yaratıcılık, hayal gücü, espri yeteneğı ve sentez gücü gerektirir.

Günümüz dünyasında bilgi ve iletişim araçlarının imkanları kısıtlıdır. Çevreyle etkileşim içine girmek dünyayı ve hayatı anlamaya çalışmak, insanlarla iletişim kurmak genellikle bilişsel yoldan gerçekleşmektedir. Halbuki öğrenme süreçlerinde duyuşsallığı ve yaşantımızın deneyimlerini de katmamız lazımdır. Yani duyuşsal, bilişsel alanları kaynaştırmak, fikir ve duygularımızı yoğurmak daha yararlı olmaktadır. Drama böyle bir ortama imkan sağlamaktadır (Barth J, Demirtaş A, 1997:5-12).

Dramanın eğitim ortamında bize sağladığı bir çok yarar vardır. Drama çocuğun zihnini açar. Dünyasını genişletir. Dünyası genişledikçe çocuk daha değişik rolleri canlandırır. Değişik rolleri canlandıran çocuk, duyu ve düşünce yönünden zenginleşir.

Dramada çeşitli konular canlandırılır roller verilir. Çocuk rolünü düşünürken seçiciliğini artırır. Bu arada iletişim dolayısıyla dili iyi kullanmak lazımdır. Kavramları iyi ifade etmesi gereken çocuğun dili iyi kullanma yeteneğı de güçlenecektir.

Yaratıcı dramanın bize sağladığı yararlarından biri de öğrencilerin anlamlı öğrenmelerine katkıda bulunmasıdır. “Anlamlı öğrenme, yeni bilgilerin öğrencilerin bilişsel yapısında eskileriyle doğru bir şekilde ilişkilendirilerek ortaya çıkarılması demektir. Öğrencilerin bilgileri anlamlı öğrenmesi, kavramları doğru algılayarak kavram yanılgılarına düşmemelerine sebep olmaktadır” (Geban, Uzuntiryaki, 1999:169-172).

Başlanan bir işi bitirmek ve bundan haz almak, başarının anahtarıdır. Drama, etkinlikler sırasında çocuğa bu anahtarı verir. Çocuk bir işe girişmeyi, o yolda çaba sarf etmeyi, fedakârlık yapmayı öğrenir. Bu işin sonuçlanması, çocuktaki gayreti kamçılar. Oyun sırasında yaşadığı olayları benimseyen çocuk, denemeyi, tekrarlamayı, takdir etmeyi öğrenir. Grup oyunlarında mükemmelliğe ulaşmayı hedefler. Zamanı verimli kullanma konusunda daha dikkatli olur.

Başkalarını anlamının tanımının bir yolu da kendimizi onların yerine koymaktır. Dramanın bize sağladığı yararlarından biri de, sosyal rollerin canlandırılmasıdır. Kendisini başkalarının yerine koymayı deneyen çocuk, oyunlardaki rolleri toplumsal konulara uygun olarak şekillendirmeye çalışır. Çocuktaki yetenekler böylece gelişir (Çağlaroğlu, 1999:21).

Öğretmenin geleneksel öğretim yönteminde üstlenmiş olduğu bilgi sağlayıcı rolü drama etkinliklerinde öğrencilerin kılavuzu, yönlendiricisi olmaya dönüşür. Öğretmen bilgiyi doğrudan vermek yerine öğrencilerin bu bilgiyi keşfetmesi, kendi kendilerine üretmesi için fırsatlar yaratır. Sınıf içerisinde öğrencileri fikirlerini ifade etme, tartışma, arkadaşlarının fikirlerini eleştirme ve birlikte yeni fikirler üretmeye teşvik eder. Ayrıca öğretmen bazı etkinliklerde öğrencilerle birlikte role girebilir. Bu şekilde öğrenciler ile daha etkili bir iletişim kurabilir, etkinliğin akışını kontrol edebilmesi kolaylaşır (Duatepe, Ubuz, 2003:3).

Drama, çağdaş insanın yetiştirilmesinde, gereksinimlerinin karşılanmasında eğitim dizgesinin önemli bir eksikliğidir. Çünkü yaratıcı drama yaratıcılığı geliştiren etkili bir yöntem, yaratıcı bireyi yetiştiren başlı başına bir eğitim alanıdır. Yaratıcı drama bugün ülkemizde eğitim dizgesinde kendine yer bulmaya çalışmaktadır. Bu konuda yapılan tüm çalışmalarda elde edilen veriler, yakın bir zamanda Yaratıcı dramanın bir yöntem ve bir disiplin olarak Türk ulusal eğitiminde etkili bir yer bulacağını göstermektedir (Adıgüzel, 1993:226).

Yaratıcı drama sürecinde öğrencilerin birçok özelliği gelişir. Scher ve Verrall'e (1975,3-4) göre "Yaratıcı drama bireylere; kendini ifade etme, hayal gücünün gelişimi ve sanatsal farkındalık, sosyal farkındalık, bilişsel farkındalık, konuşma akıcılığı, kendini tanıma, öz saygı geliştirme, kendine güven ve kendini disipline etme gibi özellikler kazanmasına yardım etmektedir. Ayrıca, yaratıcı drama bireyin, diğer bireylerle işbirliği yaparak öğrenme, planlı düşünmenin gelişimi ve organize edilmesi gibi özelliklerinin gelişimine de yardımcı olmaktadır. Bunlara ek olarak fiziksel koordinasyonun gelişmesini sağlamakta, çocukların, gerçek hayattaki problemlerin farkına varmasına yardım etmekte, ahlak eğitimine katkıda bulunmaktadır. Böylece duygusal olgunlaşmaları için bireyleri daha sonraki yaşamlarına da hazırlamaktadır. Bununla birlikte, insanın bireysel ve toplumsal sorunlar üzerinde düşünmesine yardım etmenin bir yolu da yaratıcı dramadan geçer. Yaratıcı drama aracılığıyla olaylar ve durumlarla bunların arasındaki bağlantılar kolayca öğrenilebilir. Yaratıcı dramada insanlar, bilgi ve yaşantıları üzerine hayal ettikleri bir dünyayı yaratırlar. Diğer taraftan, sosyal bir süreç olan drama, iletişim kurmayı gerektirir."

Yaratıcı drama sosyal etkileşim ve kendine güveni artırır (Yassa, 1999:37).

Dramatizasyon ağırlıklı yöntemle öğrenci yaparak, yaşayarak öğrenmekte, toplumsal ilişkilerini geliştirmekte, duyu ve beden organlarını çalıştırarak hareket ihtiyacını karşılamakta ve severek öğrendiği için derslerinde daha başarılı olmaktadır (Aynal, 1989:64).

Drama uygulamalarında bazen konuyu verir, böyle bir durumda ne yapardınız? Diye sorarız. Böylece öğrencilere farklı yolları seçerek davranış geliştirme fırsatı veririz. Sosyal rolleri denemeyi ve algıladıkları normlara uygun davranma imkanı sağlarız (Metz, McNally, 2001:12).

Dinleyip, eğlenen bir genç hayatla bağları güçlenmiş, sağlıklı bir kişilik geliştirmiş, ruhsal yönden dengeli, güvenli, sağlıklı bir kişi olmuştur (Tezcan, 1985:117). Drama eğlendiren bir yöntemdir. Tabi ki temel amacı eğitimde kullanıldığında eğlendirmek değildir. Eğlendirirken öğretmektir.

Eğitimde yaratıcı drama kişinin kendi bedenine, duygularına, düşüncelerine ve çevresinde olup bitenlere karşı bilinçli olmasını amaçlar. Ayrıca oyun pedagojisi içinde yer alan çağrışımların, duyguların, bilgi ve deneylerin özgürleştiği bir ortamın sağlanması da yaratıcı dramanın temel amaçlarından biridir. Dramanın eğitsel amacı, bir kavramın, bir ders konusunun, bir metnin daha iyi anlaşılır kılınması, bireyce ve grupça özümseyip içsel yaşantıya dönüşmesi, gözden geçirilerek, üzerinde düşünülerek dışa vurulmasıdır (Adıgüzel, 1993:222).

Dramada öğrenci düşünmekte bilişsel yeterliliklerini işe koşturmaktadır. Doğaçlama türü etkinliklerle duyuşsal boyut işin içine girmekte ve en son bunu bedensel faaliyetlerle göstermekte ve devinişsel alanla ilgili davranışlar gerçekleştirmektedir. Yani Piaget'in Bilişsel gelişim kuramının altı basamağıyla da ilgili hedefleri gerçekleştirmede yaratıcı drama etkinlikleri işe koşulabilir.

Araştırma sonuçlarına göre, zaman sabit tutulmak üzere insanlar; Okuduklarının %10'unu, Duyduklarının %20'sini, Gördüklerinin %30'unu, Hem görüp hem duyduklarının %50'sini, Görüp, duyduklarının ve söylediklerinin %80'ini, Görüp, duyup, yapıp, söylediklerinin %90'ını hatırlamaktadır (Demirel 1999:17).

Öğrendiklerimizin %1'ini tatma, %1.5'ini dokunma, %3.5'ini koklama, %11'ini işitme ve %83'ünü görme yoluyla öğreniriz (Aksu 1995).

Yaratıcı drama ile görme, duyma, yapma, söyleme gibi etkinliklerin hepsi gerçekleştirildiği için öğrenme ve hatırlama üzerinde olumlu etkileri olacaktır. Bu düşünceye örnek olarak Songül Aynal'ın "Dramanın yabancı dil öğretimi üzerindeki etkisi" başlıklı yüksek lisans tezini örnek olarak verebiliriz. Bu çalışma sonucunda drama yöntemiyle verilen öğretimin takdir ağırlıklı yöntemle verilen öğretime göre daha kalıcı olduğu ve yapma, duyma, söyleme gibi pek çok etkinliği de geliştirdiği saptanmıştır.

Yaratıcı drama sihirli bir değnek değildir. Fakat çocukların duygularına, düş gücüne hitap etme, onların kendi yaşantılarını gözden geçirme ve dersin bir parçası haline getirmelerine olanak tanıma özellikleri ile daha yaşantısal ve çağdaş bir eğitim yöntemidir. Çocuğun düş gücünü ve duygularını öğrenme sürecine katmasını sağlayan yaratıcı drama öğrenmeyi kolaylaştırır (Koç, 1999: 45).

Somut işlemler basamağında yer alan ilköğretim öğrencileri için yaratıcı drama etkinlikleri hem somut yaşantılar yoluyla öğrenmelerini sağlayan hem de bunu yaparken onları eğlendiren bir yöntemdir.

Yaratıcı drama farkında olmadan; bir yandan duyuları eğitme sürecindedir, diğer yandan da öğrenme sürecinde etkin bir katılımcıdır. Öğrenci kendi yaptıklarıyla öğrenirken bir yandan da duyu organlarını harekete geçirir ve unutulmayacak yaşantılar kazanır. Bu yaşantıların kazanılması aynı zamanda, bireyin sözel ve sözel olmayan iletişim becerilerini de geliştirmesi demektir (Üstündağ, 2003:25).

Yaratıcı dramanın kullanılma amacı bireylerin katılımlarını geliştirmektir. Katılımın gelişmesi için de, grubun diğer üyeleri tarafından yanıtların dinlenmesi,

anlaşılması gerekmektedir. Bu da ekip çalışmasının yaratıcı drama tekniği içinde uygulanmasıyla gelişebilir (O'Neill & Lambert, 1995:13).

Yaratıcı drama çocuğa ekip çalışması nedeniyle sorumluluk alma ve birlikte çalışma alışkanlığı kazandırır. Öğrencide kendini başkasının yerine koyabilme, dayanışma ve hoşgörü duygularını geliştirir. Öğrencinin bireysel ve sosyal beceriler bakımından daha iyi yetişmesini, başkalarıyla rahat ve sağlıklı ilişkiler kurmasını, toplumsallaşmasını sağlar (Kavcar, 1985:37,32).”

Çağdaş eğitim yaklaşımında bireyi öğrenme sürecinde etkin kılan, yaparak ve yaşayarak öğrenmesine olanak sağlayan, kendini gerçekleştirmesine ve yaratıcı, üretken bir birey olmasına, başkalarıyla olumlu sosyal etkileşim kurmasına, kısaca bireyin tüm yönleriyle gelişmesine katkıda bulunan bir yöntem olarak görülen yaratıcı drama kullanılmaya başlanmıştır (San, 1990:9).

Eğitimin başlıca amaçlarından olan yeni kuşakların toplumda yerlerini almak üzere hazırlanmaları ve bunun için gerekli bilgi, beceri ve davranışları geliştirmeleri ve kazanmaları eğitimde drama çalışmalarında başlıca amaçtır (San, 1985:56).

Ne kadar çok duyu organı öğretimde işi içine girerse, eğitimin o denli başarılı olacağını biliyoruz. Yaratıcı drama etkinliklerinde öğrenci rolleri benimseyerek kendini daha rahat ifade edebilir ve tüm duyu organları işin içine girdiği için öğrenmenin gerçekleşmesi ve kalıcılığının sağlanması daha kolay olur. Sınıf ortamını daha eğlenceli hale getirmek henüz oyun çağında olan öğrencilere okulu ve öğrenmeyi daha cazip hale getirmek için farklı yollar denenmelidir.

Malcolm Swan'de sınıfını daha aktif hale getirmeye çalışan bir öğretmendir. Deneyimlerini ise şu cümlelerle özetliyor ve meslektaşlarıyla paylaşıyor. “Öğretmenliğimin ilk yıllarında öğrencilerim yeterince çalışmıyorlardı ama ben çok

sıkı çalışıyordum. Sınıf ortamım pasifti. Pasif sınıf ortamında bulunan öğrencilerle yaptığım görüşmelerde öğrenciler anlattıklarımı anlamadan, tahtadakileri defterlerine yazdıklarını belirtmişler böyle bir eğitimin sıkıcılığından bahsettiler. Daha sonra pasif sınıf kültürünü aktif sınıf kültürüne dönüştürmenin güçlü yollarını uygulamak için yollar aramaya başladım. Çeşitli araştırmalar yaptım ve aşağıdaki eğitimbilimcilerin şu yöntemlerini uyguladım;

- Etkili sorular (Graham Beedon)
- Anlamalı egzersizler (Paul Andrews, Nicki Landau)
- Problemin farklı yönlerini tartışma ve farklı problem çözme metotları uygulama (Jennifer Bush)
- Tarihi konuları da rol oynama yoluyla işleme (Judit Kerekes)”
(Swan,2003:183)

Swan’ın de uyguladığı ve başarıya ulaştığını belirttiği yöntemlerden sonuncusu drama yöntemiyle yakından alakalıdır.Yukarıdaki örneği de dikkate aldığımızda yöntem seçimimizde sınıfta karşılaştığımız bazı problemlerin de etkili olduğunu görüyoruz.

1.1.8. Eğitim sistemimizde yöntem seçimi

Yöntemler eğitimciler tarafından farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Kabaca geleneksel ve çağdaş yöntemler olarak ikili bir sınıflama yapıldığında, geleneksel yöntemler öğretmenin aktif, öğrencinin pasif olduğu, ders kitap ve öğretmeni merkeze alan yöntemleri; çağdaş yöntemler ise öğrencinin aktif, öğretmenin sadece bir rehber görevinde olduğu, öğrenciyi merkeze alan yöntemleri tanımlar. Günümüzde eğitim bilimciler öğretmenin bilgi aktarıcı değil, sadece bilgiye ulaşma yollarını gösteren bir

rehber olarak görev aldığı, öğrencinin aktif katılımını gerektiren çağdaş öğretim yöntemlerinin kullanılması gerektiğini ifade etmektedirler (Koç, 1999:4).

Ülkemiz eğitim sisteminde, öğretmen merkezli yöntemlerin ağırlıklı olarak kullanıldığı, özellikle ilköğretim düzeyinde düz anlatım ve soru-cevap yöntemlerine ağırlık verildiğine ilişkin araştırma bulgularına (Şeker, 1994:13) rastlanmaktadır. Günümüzde eğitim sistemimizde çoğunlukla aktarma yoluyla öğretimin yapıldığı göz önüne alındığında, bir çok beceride olduğu gibi bireylerde sosyal becerilerin de uygulama düzeyinde davranışa dönüşemediği görülmektedir. Oysa çocuklar, yaşamı ve çevresini oyun oynayarak öğrenir ve toplumsallaşır (Cumhuriyet, 1999:18).

Bu bağlamda, yaratıcı drama yöntemi bireylere oyun yoluyla, yaparak yaşayarak öğrenme olanağı sağladığı için sosyal becerilerin de bu yolla bireylere kazandırılmasında uygun öğretim yöntemlerinden biri olarak görülmektedir (Kaf, 1999: 11).

Yaratıcı drama çok etkili bir yöntem olmasına rağmen ülkemizde çok sık kullanılan bir yöntem değildir. Bunun nedenlerinden biri drama etkinlikleri konusunda öğretmenlerin çoğunun fazla bilgiye sahip olmaması, genelde geleneksel yöntemlerle ders işlemeleleridir. Drama ders öncesinde öğretmenin yapması gereken hazırlığı arttırdığı için, etkinliklerin en ince ayrıntısına kadar planlanmasını gerektirdiği için öğretmenler tarafından çok fazla tercih edilmemektedir.

Drama etkinlikleriyle ders işleyen öğretmenlerin ders öncesi yapması gereken hazırlık tabii ki geleneksel yöntemle ders işleyen bir öğretmene göre daha zahmetli olacaktır. Ama öğrenci merkezli çağdaş yaklaşımların öğrenme üzerindeki olumlu etkilerinin kanıtlandığı günümüz eğitimde böyle yöntemlerle ders işlemeyi seçmek yerinde bir tercih olacaktır.

Günümüz öğretim yöntemlerinde öğretmene düşen görev; geleneksel yöntemlere göre oldukça değişik biçimdedir. Öğretmen öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırma, öğrenciye rehberlik etme, öğrenme sürecine öğrencinin katılımını sağlama ve öğrenciyi sürekli güdülemeyle yükümlüdür (Fidan , 1986:5).

Aysun Gürol'un (2003) Doğan'dan aktardığına göre; bilgi çağında öğrenenlere, kazandıkları bilgi ve becerileri uygulayabilme, karar verebilme, sorumluluk alabilme, iletişim kurabilme, ekip halinde çalışabilme gibi yeterlikler kazandırılması gerekmektedir. Bu yeterliklerin kazandırılması yöntem sorununu gündeme getirmektedir. Çünkü, amaçlar uygun yöntemin bulunup uygulanmasıyla işlerlik kazanabilmektedir.

Kalıplaşmış geleneksel eğitim programlarıyla, yıllardan beri önemli değişikliklere uğramadan kullanılmaya devam edilen eğitim araçlarıyla öğrencileri ilgi ve yetenekleri ölçüsünde yetiştirmek olanaksızdır. Yetiştirilen bireye ezber bilgiler aktarmak yerine öğrenmeyi öğretecek temel kavramları anlama, yorumlama ve uygulayabilme olanağı verecek, problem çözme yetenek ve davranışlarıyla bilimsel düşünme alışkanlığı kazandıracak, araştırma yapmayı, ekiple çalışmayı, konuşma, tartışma ve yazıma yoluyla iletişim kurmayı sağlayacak süreçler dersler aracılığıyla program geliştirme sürecinde derinlemesine çalışmayı gerektirir (Üstündağ, 1997:3).

Eğitsel yaratıcı drama ezberci, yalnızca bilgi yükleyici gibi nitelendirmelerle sık sık eleştirilen eğitim sistemimizde, gerçekten önemli değişiklikler yapabilecek alternatif bir öğretim yöntemidir. Dolayısıyla yaratıcı, üretken, yalnız belli somut ürünler vererek değil, fikirde de üretken olabilen, yaratıcı kararlar verebilen, değişik olmaktan ve değişiklik yapmaktan korkmayan, çekinmeyen, dilini iyi kullanan, eleştirel ve yargılayıcı olabilen, doğmaları, tabuları tartışabilen gençler yetiştirmek için alternatif bir eğitim ve öğretim alanıdır. Öğretmen yetiştirme alanında, hem öğretmenlik formasyonunda hem de genel kültür dersleri içinde yer almalıdır. Bir

disiplin olarak öğretmen adayını olumlu biçimde geliştirecek yaratıcı drama, zorunlu bir ders olarak kabul görmelidir. Öğretmenin, alan bilgisini aktarmada sık sık başvurabileceği bu öğretim yöntemiyle en kısa zamanda karşılaşmak gerekir. Eğitsel yaratıcı drama, eğitimin temel alanlarından pek çoğu ile iç içe bir disiplindir (Adıgüzel, 2002:87).

Hayat Bilgisi dersi ilköğretim 1. kademedeki mihver derstir. Hayat ve Sosyal Bilgiler derslerinin hemen hemen her bölümünde öğrencilerin dikkatini çekmek, etkinliği eğlenceli hale getirmek ve içeriği somutlaştırmak amacıyla yaratıcı drama kullanılabilir (Savaş, Ünüvar, 1999:5). Yaratıcı drama ile ders işlemenin pek çok artısı olacaktır. Fakat bu yöntemi en verimli şekilde kullanabilmek için drama yöntemi uygulanırken dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır.

Üstündağ'ın (1997) San'dan aktardığına göre; "Yaratıcı drama etkinlikleri ister bir derste öğretim yöntemi olarak kullanılsın isterse sanat eğitimi alanında bağımsız bir ders, kurs ya da proje olarak ele alınsın ve isterse bir disiplin sayılabilecek özellikleri ile yol gösterici işlevi yüklensin; kuramsal boyutun oluşturulması yanı sıra oyunlaştırma, canlandırma ve doğaçlama temelde olmak üzere atölye çalışmaları ile yürütülür. Atölye çalışmaları bir grup ile sürdürülür. Dramanın gerçekleştirilebilmesi için, grup içinde daha küçük gruplarla tartışarak fikir alışverişi yapma, değerlendirme, tartışma, yargılama, eleştirme gibi düşünsel boyutta çalışmaların yapılması gereklidir. Bunun içinde bireyin kendini, bu küçük grup ya da büyük grupta rahat ve güvenli hissetmesi gerekli olduğundan, öncelikle kendini tanıma karşısındakini tanımaya ve kendini de karşısındakine tanıtmaya yönelik çalışmalarda bulunmasına gereksinim vardır. Yaratıcı drama etkinliklerine katılanların, en başta grup içi bir çalışmaya istekli kendilerinde yeni ve değişik yönler keşfetmeye de hazırlıklı olması gereklidir. "

Yaratıcı drama yöntemi sınıfta uygulanırken bazı araç-gereç ve materyaller de kullanılır.

1.1.9. Yaratıcı drama yöntemi uygulanırken kullanılan araç-gereç ve materyaller nelerdir?

Grup liderinin en önemli sorumluluklarından biri araç gereç ve materyalleri hazırlaması sağlaması ve kullanıma hazır bulundurmasıdır. Yaratıcı drama sürecinde akla gelen hemen her tür araç-gereç ve materyaller kullanılabilir. Çünkü hemen her uygulama yönteminde liderin bazı yardımcılara gereksinimi vardır. Yaratıcı drama sürecinde kullanılan araç-gereç ve materyalin diğer eğitim ortamlarına göre farklı bir özelliği vardır. Bu özellik araç-gereç ya da materyalin aslından farklı amaçlar için kullanılması, biçiminin değiştirilmesi ya da birkaç nesnenin bir arada farklı işlevler üstlenmesi biçiminde olabilir.(Örneğin bir kalem katılımcının elinde bir uzay mekiği gibi kullanılabilir.) Katılımcının tıpkı çevresiyle ve çevresindeki bireylerle olduğu gibi nesne ya da eşya ile de etkileşime girmesi beklenir. Yaratıcı dramada en sık kullanılan araçlar; teyp, ses bantları ya da müzik ileten diğer araçlardır. Teybin yanı sıra resim, fotoğraf, poster, lider tarafından hazırlanmış öğretim yaprakları, yazı ve gösterim tahtası gibi görsel araçlar, karton, resim kağıdı, kukla, renkli kalem, boya, oyuncak gibi gerçek eşyalar, kitap, dergi, gazete, afiş, broşür, gazete ve dergilerden kesilmiş haber, yazı, duyuru ya da fotoğraflar gibi basılı materyaller, slayt ya da tepegöz projektörü gibi aygıtlar önemli araç-gereçlerdir (Üstündağ, 1997:26-27).

Yaratıcı drama özellikle de kukla gibi materyallerle desteklendiğinde öğrencilerin daha kalıcı öğrenmelerini ve eğitimin sınıf sınırlarının da dışına çıkmasını sağlar (Metz, McNally, 2001:12).

1.1.10. Yaratıcı drama yönteminin uygulanması

Eğitimde yaratıcı dramanın aşama ve yöntemleri dört aşamada gerçekleşir. Bunlar sırasıyla;

1. Isınma çalışmaları
2. Oynama
3. Doğaçlama
4. Oluşumlar

Bu aşamaların her birinin ya da bir kaçının ardından tartışma açılması, çeşitli soru ve sorunların yanıtlanıp paylaşılması da dramanın önemli aşamalarından biridir (Adıgüzel, 1993:222).

Eğitimde drama, içinde çoklu iletişim biçimlerinin bulunduğu oyundan sahnelenmeye kadar uzanan kesintisiz bir dizidir. Öğrenciler bu iletişime yaklaştırılıp cesaretlendirilmelidir. Öğrenciler kendi aralarındaki düşünceleri tartışıp, eyleme dökmeye çalışmalıdır. Çıkardıkları anlam, bağlam bütünü içinde verilmelidir tek başına değeri yoktur (Best, 1990:akt . Somers, 1994).

Dramada rol oynama eylemi kolay ama aynı zamanda da zor bir eylemdir; yaşantı zenginliğini, iç görüyü, empatiyi ve yaratıcılığı gerektirir. Dramatik ortam bu özellikleri hem gerektirir hem sağlar (Okvuran, 2000:9).

Drama, çağdaş insanın yetiştirilmesinde, gereksinimlerinin karşılanmasında eğitim dizgesinin önemli bir eksikliğidir. Çünkü yaratıcı drama yaratıcılığı geliştiren etkili bir yöntem, yaratıcı bireyi yetiştiren başlı başına bir eğitim alanıdır. Yaratıcı drama bugün ülkemizde eğitim dizgesinde kendine yer bulmaya çalışmaktadır. Bu konuda yapılan tüm çalışmalarda elde edilen veriler, yakın bir zamanda Yaratıcı

dramanın bir yöntem ve disiplin olarak Türk ulusal eğitiminde etkili bir yer bulacağını göstermektedir (Adıgüzel, 1993:226).

Yaratıcı dramanın uygulanması öğretmenlerin öğretme tekniklerini uygularken karşılaştıkları sorunları algılayış biçimlerine göre farklılık gösterir. Fakat yapılan araştırmalar göstermektedir ki yaratıcı drama etkinlikleri ders müfredatlarının öğretilmesine elverişli bir yöntemdir (Kraemer, 1999:5).

Tablo 1: Yaratıcı drama programı aşamalar, amaçlar, içerik

Amaçlar	İçerik
<i>I. Isınma Aşaması</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · Oyuna katılmaya istekliliğinin arttırılması, · Grubun birbirine ısınması, · Grubun oyunlara ısınma, · Grubun dramaya ısınmasının sağlanması, · Grubun rahatlamasının sağlanması. 	<ul style="list-style-type: none"> · Top ile oynanan tanışma oyunları, · Adını çeşitli biçimlerde söyleyerek tanışma oyunları, · Bedeni gevşetme, rahatlama alıştırmaları, · Eşini bul, ayağını yerden kes oyunu, · Elma toplama oyunu, · Isınmayı sağlayıcı diğer oyunlar.
<i>II. Rol Oynama Pantomim Aşaması</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · Grubun iletişiminin ve etkileşiminin sağlanması, · İmgelemi geliştirmesi, · Görme, işitme, dokunma vb. duyularını geliştirmesi, · Pantomim yoluyla ifade becerisini geliştirmesi. 	<ul style="list-style-type: none"> · Eşinin elini bul oyunu · Kör tavuk oyunu, · Çeşitli seslerle ilgili çağrışımlar yaptırma, · İkili heykel olma oyunları, · Eşine heykel formu verme, · Gözleri kapalı olarak eşinin heykel formunu tanıma ve aynısını, canlandırabilme oyunları, · Pantomim yaparak çeşitli eylemleri canlandırma, Atasözlerini canlandırma.
<i>III. Doğaçlama Aşaması</i>	
<ul style="list-style-type: none"> · Dramada doğaçlama yapabilmesi, · Doğaçlama yoluyla yeni durumlar 	<ul style="list-style-type: none"> · Masal, öykü, şiir, yöresel öyküler, bir tablo, bir fotoğraf, bir heykel, bir gazete haberi ya da bir ders

<p>yaratabilmesi,</p> <ul style="list-style-type: none"> · Oyun yoluyla kendini ifade edebilmesi, · Doęaçlamaya katılmada istekliliğinin artması, · Doęaçlama yapmaktan zevk alması, <p>eğlenmesi,</p> <ul style="list-style-type: none"> · Yaratıcı dūőünebilmesi, · Hazır bir yapıttan yola çıkarak doğaçlama yapabilmesi, · Kendi uydurdukları öykülerden doğaçlama kurma, durumlar yaratma, canlandırma yetilerini geliőtirmesi. 	<p>konusundan yola çıkarak doğaçlama kurmak,</p> <ul style="list-style-type: none"> · Durumlar yaratma, canlandırma, · Doğaçlama öncesinde konu hakkında liderin bilgilendirmesi, · Çocukların uydurduğu öykülerden doğaçlamalar yapma, · Öykünün tamamını ya da bir kesitini oynama.
<p><i>IV. Değerlendirme Aşaması</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> · Çocukların dramayı değerlendirme yetisinin geliştirilmesi, · Etkileőimi sağlaması, · Paylaőımda bulunması, · Yapıcı, olumlu eleőtiriye yapabilmesi, · Drama çalıőmasından, olumlu duygularla ayrılma. · Yaşantılarını ifade edebilmesi. 	<ul style="list-style-type: none"> · Doğaçlamaları canlandırdıktan sonra tartıőma, değerlendirme, · Gerekirse yeniden oynama, · Duygu ve dūőüncelerin olumlu biçimde ifade edilmesi, paylaőılması, · Olumlu duygularla, drama çalıőmasından ayrılma.

1.1.11. Yaratıcı drama oyun ilişkisi

Eğitimde dramatisasyon, oyun biçiminde eğitim anlamına gelir. Bir başka deyiőle eğitimin oyunlaőtırılmasıdır (Kavcar, 1986:2).

Oyun, çoğulculuğu, paylaőımcılıęı, işbirliğini kısacası bir ekip çalışmasını içerir. Bu, grup dinamiğini yaratan en etkili yollardan biridir. Oyun bir çocuğun en doğal yaőantısıdır ve içinde her yönüyle zengin bir dünya vardır (Adıgüzel, 1993:9).

Şimdi kısaca drama-oyun ilişkisinden, aralarındaki bu benzerlik ve farklılıklardan bahsedelim.

Dramanın çıkış noktası oyunlar, çocuk oyunlarıdır. Oyun bir çocuk için vazgeçilmez bir yaşama biçimidir. Ancak oyunun çok çeşitli ve yönlü bir etkinlik olması oyuna getirilen tanım ve yaklaşımları da çeşitlendirmektedir. Oyun sözcüğünü Türkçe’de ve tüm dillerde görmek mümkündür (Adıgüzel, 1993:216).

Oyun kendi yararı için yapılır. Oyunda ilgi odağı neye ulaşacağından çok nasıl ulaşacağıdır. Oyun -mış gibi yapma özelliği taşır ve dışarıdan yüklenmiş kurallardan bağımsızdır. Hayal kurma ile karşılaştığında çocuğun aktif katılımı söz konusudur. Her çocuğa göre oyunun teknikleri değişir, bireyseldir. Oyun çocuğun kendini her yönden ifade ettiği doğal bir yoldur. Oyunun bir şey üretmek gibi bir amacı yoktur. Simgesel bir etkinlik olan oyunda belirgin bir özellik öykünme ve haz almadır (Adıgüzel, 1993:218).

Yine Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulunun Eylül 1998 tarihli tebliğler dergisinde drama programının amacı kısaca şöyle özetlenmiştir: “Bu program ile çocuğun yaratıcılığını geliştirmek ve oynayarak kendisini ifade etmesini sağlamak, iletişim becerilerini geliştirerek insanlarla sağlıklı iletişim kurabilen, özgür düşünceli, hoşgörülü, saygılı demokratik kişilik özelliklerine sahip bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır” (Bozdoğan, 2003:28).

Drama etkinlikleri oyundan farklı, ancak oyun ile bir takım benzerlikleri olan etkinliklerdir. Bu nedenle çocuklarla yapılan drama etkinliklerine “dramatik oyunlar” da denebilir (Aral,Baran,Bulut,Çimen,2000:33). Drama çalışmaları da oyunlar da öğrenci merkezli yöntemler olmaları, sınıfta öğretmenden çok öğrenciyi aktif kılmaları açısından benzerlikler gösterir. Drama çalışmaları da oyunlar da çocuklar için eğlendirici etkinliklerdir. Eğitimde drama ya da oyun kullanımının temel amacı

çocuğun gelişimi desteklemektir. Tabii ki bunu yaparken aynı zamanda çocuğu eğlendirmesi yöntemin sonuca daha kolay ulaşmasını sağlar.

Oyun da drama da çocuğun dikkat ve enerjisini etkinlik üzerinde oldukça fazla yoğunlaştırır (Alev, 2003:54). Çünkü çocuk aktiftir. Konuyu kavrayıp bir ürün oluşturmaya çalışmaktadır. Kendini ispat etme ve arkadaşlarıyla ilişki kurma çabası içindedir. Gruba kendini kabul ettirme, bir gruba ait olma isteğinin de sayesinde daha da fazla yoğunlaşması sağlanabilir.

Yaratıcı drama sürecinde oyunlar grubun birbirleriyle iletişimini güçlendirmek ve sürece hazırlamak açısından önemli işlevler yüklenir. Rol oynamalar sonraki aşamaları kolaylaştırıcıdır. Doğaçlamalar ise grup etkinliklerinin can alıcı noktalarını oluşturur. Doğaçlamaların yer almadığı yaratıcı drama etkinlikleri çok azdır. (Üstündağ, 2003:30)

Piaget, 1962’de yayımladığı “Çocuklarla Oyun, hayaller ve taklit” isimli çalışmasında daha çok kendi üç çocuğu üzerindeki izlenimlerini kullanmış, “özümleme,” “uyum,” “şema” gibi kavramlar üzerinde durmuştur. Ona göre çocuk yeni deneyimler alır, özümler ve bunları kendi davranış zincirlerine ekleyip, kendi davranış şemasını oluşturur. Bu çalışma onun deyimiyle uyumludur, ya da kendi sözleriyle açıklarsak, taklit uyumun, oyun özümlemenin devamlılığıdır ve zeka da bu ikisinin harmonik bir birleşimidir (Gönen,Dalkılıç, 2003:28).

Bunca benzerliğin olmasına karşın yaratıcı drama ve oyunun birbirinden ayrıldığı noktalar da vardır. Bu farklılıkları şöyle ifade edebiliriz. Oyun daha çok kendiliğinden başlar ve eğitim amaçları belirsizdir. Oyunun çocuk eğitimde yararları vardır. Ancak söz konusu yararların, yalnızca amaçları belirsiz bazı oyunlar oynanarak kazanılması sanıldığı kadar basit değildir. Eğitici drama daha planlı

olduğundan amaçlar önceden belirlenir. Önceden belirlenmiş amaçlara ulaşıp ulaşılmadığının değerlendirilmesi daha kolaydır.

Çoğu çocuk oyununda sonuç önemlidir. Kazanmak ya da kaybetmek vardır. Drama da ise sonuç değil süreç önemlidir. Çocuğun etkinliği mükemmel yapmasının değil katılmasının üzerinde durulur.

Oyunun sonucunda, değerlendirici, kavramsal bilgilerin altının çizildiği, duyguların tanımlandığı ve ayırt edildiği bir tartışma yer almaz. Oysa drama etkinliği sonunda yapılan grup tartışması, oynanan etkinlikle ilgili bilgilerin yerleşmesini kalıcılığını sağlayabilecek kavramlaştırmalar, kategorilendirmeler, benzetmeler, ayırt etmeler için olanak sağlayabilir (Önder, 2003:54).

Drama; bir sözcüğü, kavrama, bir yaşantıyı, bir olayı oyun veya oyunlar geliştirerek canlandırmaktır. Bireyler arası doğrudan etkileşime dayanır. Oyun, gelişimin ve büyümenin temel bir aracıdır. Oyun olmadan etkili bir yaşam ve sağlıklı bir gelişmeden söz edilemez. Oyun çocuk için yemek, içmek kadar önemli bir etkinliktir. Drama süreci içinde çeşitli oyunlarda yer alabilir.

Çocuk, oyunda ben, sen ve biz kavramlarını öğrenir. Paylaşma, yardımlaşma, yenme ve yenilmeyi yaşayarak öğrenir, Oyun kız erkek çocuklar arasındaki ayrımın, çekişmenin azalmasını sağlayabilir. Güven duyma, karar verme, iletişim kurma drama ile oyun arasında ki ortak noktalarıdır.

Dramanın kökeninde oyun kavramı bulunduğu göre eğitimde dramada da kültürel ve evrensel oyunlardan yararlanır. Oyunda ki etkileşim ile toplumsal gerçeklikte ki etkileşimin benzer olması, oyunun eğitimde drama da kullanılmasına neden olmuştur. Eğitim de drama grupla yapılan oyunsu süreçlerdir. Grup içinde ki bireyler belli bir konuyu irdeler, oynar, yeniden gözden geçirir ve rolleri değiştirirler.

Drama da dikkati toplayarak ve yaratıcılığı geliştirerek düşünmenin bilgiye geçişini sağlamak önemli bir hedefdir. Çocukluk çağı oyunları drama da temel alınır. Eğitim de drama çalışmalarında pek çok amaç için oyuna başvurulur. Oyunu birlikte tasarlama, kuralları birlikte belirleme, birlikte oynama gibi özellikler eğitimde drama da kullanılır. Drama da grup içerisinde daha küçük gruplar ve bireyler vardır. Fikir

alışverişi yargılamayı ve değerlendirmeyi beraberinde getirir. Yargılama ve değerlendirme belli sentezlere götürür. Birey kendini böyle bir grup içerisinde güvende hisseder. Kendini tanır , grubu tanır, grupla uyumlu bir çalışma ortamına girer.

Dramanın ve oyunun iç içe olduğunu düşünürsek drama uygulayan bir öğretmenin çocuk oyunlarını iyi bilmesi gerektiği sonucuna varabiliriz.

Dramayla yazılı oyunların sahnelenmesinin farklı olduğunun ayırda varılmalıdır. Drama iyi bir planlamayı gerektirir. Bu zamanın etkin ve doğru kullanılması açısından ön koşuldur. Drama çalışmalarının üretime dönüştürülmesi ve oyunun planlandığı gibi sürdürülmesinde öğrencilerin daha önceden bilgilendirilmesi koşulsuz çok yararlıdır. Eğitimde özellikle de ilköğretim ikinci kademedeki kullanımı azalan ve daha sonraları da hemen hemen hiç kullanılmayan oyunlaştırma, aslında beden ve sözün uyumla kullanıldığı etkin ve eğitimsel bir yöntemdir (Genç, 2003:202-203).

Günümüzde eğitim sistemimizde çoğunlukla aktarma yoluyla öğretimin yapıldığı göz önüne alındığında, birçok beceride olduğu gibi bireylerde sosyal becerilerin de uygulama düzeyinde davranışa dönüşmediği görülmektedir. Oysa çocuklar, yaşamı ve çevresini oyun oynayarak öğrenir ve bu yolla toplumsallaşır (Cumhuriyet, 1999:18). Bu bağlamda, yaratıcı drama yöntemi bireylere oyun yoluyla, yaparak ve yaşayarak öğrenme olanağı sağladığı için sosyal becerilerin de

bu yolla bireylere kazandırılmasında uygun öğretim yöntemlerinden biri olarak görülmektedir.

Yukarıda belirtilen olumlu ve olumsuz özellikler göz önünde bulundurularak, bu araştırmada yaratıcı drama yöntemi ile geleneksel yöntemlerin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerindeki etkileri incelenmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

İlköğretim hayat bilgisi öğretiminde yaratıcı drama ve geleneksel yöntemlerin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerinde etkisi var mıdır?

1.2.1. Alt Problemler

1. Yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubunun ön-testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubunun son-testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Deney grubunun ön-test ve son-testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Kontrol grubunun ön-test ve son-testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Deney grubunun son-test ve hatırd tutma testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Kontrol grubunun son-test ve hatırd tutma testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
7. Deney ve kontrol gruplarının hatırd tutma testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı İlköğretim 3. Sınıf Hayat Bilgisi öğretiminde yaratıcı drama ve geleneksel yöntemlerinin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyleri üzerindeki etkilerini incelemektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Araştırmada toplanan verilerin; hayat bilgisi öğretiminde geleneksel yöntemlerin dışında öğrencinin aktif olduğu çağdaş yöntemlerden biri olan yaratıcı dramanın da kullanılabilceği üzerinde durulmuştur. Yaratıcı drama yöntemi öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerinde geleneksel yöntemlerle kıyaslandığında etkili olduğu görölmüştür. Bu çalışmanın yaratıcı drama yönteminin hayat bilgisi dersi öğretiminde kullanımını arttırma yönünde bir katkı sağlayabileceği umulmaktadır.

1.5. Sayıtlar

Bu araştırmada şu varsayımlardan hareket edilmiştir;

Araştırma kapsamına alınan sınıfların başarı düzeyleri arasında çok fazla farklılık yoktur.

Hayat Bilgisi dersinde işlenen ünite de hazırlanan drama etkinlikleri yeterlidir.

Yaratıcı drama yöntemini uygulayan öğretmen bu konuya ve yöneme hakimdir.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma Denizli ilinde bulunan Raşit Özkardeş İlköğretim Okulu'nda uygulanmıştır.

İlköğretim 3. sınıftaki iki ayrı sınıfa uygulanmıştır.

Yaratıcı drama yöntemi geleneksel yöntemlerle (anlatım, soru-cevap) karşılaştırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Tutum: Bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 1988:123).

Yöntem: Bilim, sanat ve teknik alanlarda herhangi bir amaca ulaşmak için izlenilmesi gereken yol (Armağan,1983:21)

Drama:Bir eylemin, olayın, duygunun, çeşitli rollerin, bir kavramın, konunun ya da öykünün, hatta şiirin, canlı ya da cansız varlıkların, sözel ve sözsüz, kendiliğinden davranışlarla, taklit yolu ile, temsili olarak ifade edilmesi, canlandırılmasıdır.Eğitim sürecinde oyunlarla geliştirilen bir etkinliktir (Üstündağ, 2003:24).

Rol : Bir kişiliği canlandıran oyuncunun söylemesi ve yapması gereken hareketlerin genel adı (Çağlaroğlu, 1999:12).

Doğaçlama: Beli bir metne dayanmayan, oyun oynayanların yeteneklerine göre geliştirilen konuşmalar ve hareketlerdir. “ Doğaçlama, insan davranışlarını yönlendiren önemli bir öğedir. Bir çocuğun tüm devinimlerini, düş gücünü kullanarak oyun oynaması da bir doğaçlamadır ” (Tan,Erdoğan, 2004:82).

Rol Yapma: Öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kişiliğe girerek ifade etmesini sağlayan bir öğretme yöntemidir (Demirel, 2000:118).

Dramatizasyon: Duygu veya düşünceleri veya bir olayı canlandırarak anlatma(Çağlaroğlu, 1999:11).

Yaratıcılık: Daha önceden kurulmamış ilişkiler arasında ilişkiler kurabilme, böylece yeni düşünce şeması içinde yeni yaşantı, deneyim, fikir ve ürünler ortaya koyabilme ya da anlam evrenimizi yeniden yapılandırma, bireyler için ya da kültür için gerçekliğe uygun bir yenilik katmadır (San, 1985:100).

İletişim: Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim (Çağlaroğlu, 1999:11).

Jest: Herhangi bir şeyi açıklamak için genellikle el, kol veya başla yapılan hareket (Çağlaroğlu, 1999:12).

Mimik: Duyguları, düşünceleri belirtecek şekilde yüzde beliren kıvrımları, hareketler (Çağlaroğlu, 1999:12).

Kukla: Hareketli yerleri iplikle sanatçının parmaklarına bağlanarak, bir perdenin üzerinden oynatılan, karton gibi hafif nesnelere yapılmış bebek (Çağlaroğlu, 1999:12).

Taklit: Belli bir örneğe benzemeye ve ya benzetmeye çalışma (Çağlaroğlu, 1999:12).

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

İlköğretim hayat bilgisi öğretiminde geleneksel yöntemler ve yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerinde etkisi var mıdır? sorusuyla doğrudan ve dolaylı olarak ilgili olan pek çok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalar şunlardır;

Adıgüzel (1993) tarafından yapılan “Oyun ve Yaratıcı Drama” başlıklı araştırmada, bilimsel ve sanatsal eğitimde (duyuşsal ve bilişsel alanla ilgili eğitimde) dramanın yeri incelenmiş ve başlıca çocuk oyunlarının özellikleriyle ilişkisi saptanmaya çalışılmıştır. Oyun ve yaratıcı dramanın birbiriyle ilişkili kavramlar olmakla beraber tamamen aynı anlama gelmediği üzerine durulmuş, yaratıcı dramanın bir sanat eğitimi olduğu belirtilmiştir.

Aylıkçı 2001 yılında yapmış olduğu çalışmada “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımının Kalıcılığın Arttırılmasına Etkisi” üzerinde durmuştur ve bu çalışmanın sonuçlarını şöyle belirlemiştir; Yaratıcı drama öğrencinin öğrenme sürecine tüm duyu organları ile katılımını sağlar, bu durum da akademik başarıyı arttırır, düz anlatım yöntemi ile işlenen derslere oranla öğrenmede kalıcılığın daha fazla gerçekleşmesini, öğrenme ünitesine karşı öğrencilerin olumlu motivasyon geliştirmelerini ve öğrenmenin eğlenceli bir etkinlik haline gelmesini sağlar.

Aynal'ın (1989) "Dramatizasyon Yönteminin Yabancı Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisi" adını taşıyan tezinde; ilköğretim 3. sınıf İngilizce dersinde bazı kavramların öğretilmesinde öğrenci başarısına etkisi yönünden dramatizasyon ağırlıklı yöntem ile takrir ağırlıklı yöntem arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmıştır. Bu araştırmanın sonucunda dramatizasyon ağırlıklı yöntem uygulanarak verilen bilgilerin takrir ağırlıklı yöntem uygulanarak verilen bilgilerden daha kalıcı olduğu gözlenmiştir.

Bayazıtöğlü 1996 yılında yaptığı çalışmada hayat bilgisi dersinde ilköğretim ikinci sınıf öğrencilerini üç gruba ayırmıştır. Eğitsel oyunların, programlandırılmış öğretim yöntemlerinin ve geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı grupları erişim ortalamalarına göre karşılaştırmış ve bu üç grubun toplam erişimlerinde kalıcı izli davranış değişikliğinin oluşması bakımından önemli bir fark olup olmadığını sınıamıştır. Sonuç olarak yaratıcı drama lehine anlamlı bir fark olduğu kanıtlanmıştır.

Cebi (1996) tarafından yapılan çalışmanın adı "Aktif Öğretim Yöntemlerinden Rol Oynama" dır. Ana amacı, öğretim amaçlı yaratıcı drama ile imgesel dil arasındaki kuramsal çerçeveyi çizerek, öğretim amaçlı yaratıcı drama yoluyla imgesel dil becerisini uygulamalı olarak nasıl geliştirebileceğini ortaya koymaktır. İmgesel dilin ön koşulu olan üst düzey zihinsel etkinliklerin hangi yöntemle devreye sokulabileceği araştırılmış, sonuç yaratıcı drama olarak bulunmuştur.

Eğitim ve Doktrin Komutanlığının 2004 yılında verdiği "Kişisel Gelişime Çağdaş Yönelimler" sempozyumunda drama ile ilgili yapmış oldukları çalışmalar ve anketler anlatılmıştır. Polis akademisi 3. sınıf öğrencilerine 28 hafta boyunca haftada 2 saat olmak üzere drama dersleri verilmiş ve sonunda a 17 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. 300 öğrenci üzerinde uygulanan bu anket sonucu şöyledir; Polis eğitiminde dramının son derece önemli bir yeri vardır. Yaratıcı drama yaşamın bir provasıdır.

Freeman Gregory, Sullivan Kathleen ve Fulton C. Ray tarafından 2003 yılında yapılan araştırmanın konusu; Sosyal becerilerin, kişisel düşünme yeteneğinin kazandırılmasında ve problem davranışların çözümü üzerinde yaratıcı drama yöntemi kullanılmasının sonuçlarıdır. Bu değişkenler 3. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulanarak araştırılmıştır. Çalışmada şu hususlara değinilmiştir; Son yıllarda okullar bilgi ve beceri kazandırmanın yanı sıra sosyal, duygusal ve davranış bozukluklarına da eğilme gibi bir misyonu üstlenmek zorunda kalmışlardır. Araştırmanın sonunda yaratıcı dramının duygusal kontrolü sağlama ve sosyal rolleri analiz etmede etkili olduğu, sosyal beceriler kazanma ve kişisel düşünme gücü üzerinde de olumlu etkileri olduğu saptanmıştır.

Genç (2003) tarafından yapılmış olan araştırma “Eğitimde yaratıcı dramının alımlanması” dır. Araştırma yapılırken yaratıcı drama, yaratıcık, oyun, dramatisasyon, rol oynama, doğaçlamalar, iletişim ve etkileşim gibi temel kavramlar incelenmiştir. Eğitimde yaratıcı dramının alımlanmasında dramının temel kavramlarının işlevsel ve etkin kullanılmasının oldukça önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

Kaf’ın 1999 yılında yapmış olduğu araştırma “Hayat Bilgisi Dersinde Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasında Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi” dir. Temel amacı ise; sosyal becerilerin kazandırılmasında yaratıcı drama yöntemiyle geleneksel yöntem arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmaktır. Sonuç olarak yaratıcı drama yönteminin hayat bilgisi dersinde selam verme paylaşma ve işbirliği gibi sosyal beceri alanları üzerinde olumlu katkılar sağladığı gözlenmiştir.

Kavsaoğlu (1990) bilim uzmanlığı tezinde değişik eğitim modellerinde önemli bir yeri olan oyundan, güvenilir ve bilgi verici bir yöntem olarak, değerlendirmede de yararlanmanın verimli olup olmayacağını belirlemek amacıyla yapmış olduğu araştırmanın sonucunda çocuğun biliş potansiyeline yaklaşımda ve değerlendirme safhalarında; oyun yönteminin etkili olduğunu saptamıştır.

Kayhan 2004 yılında yapmış olduğu “Yaratıcı dramaya göre hazırlanan öğretim etkinliklerinin öğrencilerin matematik başarısına, öğrenilen bilgilerin kalıcılığına ve matematiğe yönelik tutumlarına etkisi” adını taşıyan çalışmasında yaratıcı dramaya göre hazırlanan öğretim etkinliklerinin öğrencilerin matematik başarısına, öğrenilen bilgilerin kalıcılığına ve matematiğe yönelik tutumlarına etkisini araştırmıştır. Verilerin değerlendirilmesi sonucunda; yaratıcı drama yöntemi uzunluk ölçüleri konusunun öğretiminde öğrenme, bilgilerin kalıcılığı ve derse yönelik öğrenci tutumları üzerinde etkili olmuştur.

Koç (1999) “Yaratıcı Dramanın Öğrenmeye Etkisi Sosyal Bilgiler Öğretiminde Bir Yöntem Olarak” başlıklı yüksek lisans teziyle ilköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinin bir ünitesini ele alarak yaratıcı drama yönteminin elverişli konularda uygulanmasıyla ve başka bazı yöntemlerle de desteklenmesiyle diğer öğretim yöntemlerinden çok daha etkili olduğunu saptamıştır.

Kraemer’in 2001 yılında yapmış olduğu araştırmanın amacı öğretmenlerin yaratıcı dramayı algılayış biçimlerini, bu tekniğe bakış açılarını incelemektir. Sonuç olarak öğretmenlerin tekniğe karşı olan tutumlarının uygulamayı etkilediği ve ders müfredatlarının işlenmesinde yaratıcı dramanın etkili bir yöntem olduğu belirlenmiştir.

Metz Allison Manveville ve McNally’nin (2001) yapmış oldukları çalışmada yaratıcı drama yöntemiyle verilen pedagoji eğitimi cinsiyet değişkeni göz önünde bulundurularak incelenmiştir. Araştırmanın sonunda dramanın öğrencilere günlük hayatlarında farklı tepkiler verme, algıladıkları normlara uygun davranma ve sosyal rolleri deneme fırsatı verme gibi olanaklar sağladığı sonucuna varılmıştır.

Swan tarafından 2003 yılında yapılan çalışmada Swan’ın öğretmenliğinin ilk yıllarında başarı oranı yüksek ama pasif bir sınıfı olduğundan, kendisinin

öğrencilerden daha fazla çalıştığından bahsedilmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde de öğrenciler tahtada yazılanları anlamaktan ziyade defterlerine yazdıklarını ve sıkıldıklarını belirtmişlerdir, Swan yazmış olduğu makalesinde yaratıcı ve katılımcı bir sınıf ortamında çalışmak istediğini ve bu nedenle öğrenmenin yaratıcı yollarını kullanmaya karar verdiğini; rol oynama, yaratıcı sorular sorma gibi tekniklerle aktif sınıf ortamı oluşturabildiğini anlatmıştır. Yaratıcı dramının aktif sınıf ortamı oluşturmada etkili bir yöntem olduğunu belirtmiştir.

Üstündağ (1988) yaptığı “Dramatizasyon Ağırlıklı Yöntemin Etkililiği” adını taşıyan araştırmada ilkokul ikinci sınıf hayat bilgisi dersinde yer alan çevremizde sonbahar ünitesinin öğretiminde dramatizasyon ağırlıklı yöntemin, takrir ağırlıklı yöntemle göre başarı üzerindeki etkililiği üzerinde çalışmıştır. Sonuç olarak Dramatizasyon ağırlıklı yöntem uygulanan öğrenciler, takrir ağırlıklı yöntem uygulanan öğrencilere göre erişim ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunduğundan daha başarılıdır. Dramatizasyon ağırlıklı yöntem Hayat Bilgisi dersi çevremizde sonbahar ünitesinin öğretiminde, takrir ağırlıklı yöntemle göre daha etkili olmuştur.

Üstündağ’ın 1997 yılında yapmış olduğu araştırmanın amacı Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi dersinin “Hürriyetçi demokraside Temel Hak ve Hürriyetlerimiz” ünitesinin öğretiminde, yaratıcı drama yöntemin uygulandığı grup ile geleneksel yöntemin uygulandığı grubun erişimleri ve derse yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınımlamaktır. Araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi dersinin öğretiminde yaratıcı drama yönteminin, bilişsel öğretimle ilgili davranışları gerçekleştirmesinin yanı sıra duyuşsal özellikleri kazandırmada da etkili bir yöntem olduğu sonucuna varılmıştır.

Yan, Stenkie ve Brazeau (2002) “Matematikte yaratıcılık mı? “ çalışmasında matematik öğretiminde yaratıcı yollar denemenin öğrenmenin kalıcılığını arttırmada etkili bir yöntem olduğu üzerinde durmuştur. Bu çalışmada bilgisayar ve internetten de yararlanarak öğrencilerin kendilerine verilen projeler için veri toplayarak

çalışmaları istenmiştir. Öğrencilerden önce konularını seçmeleri, konuyu seçme amaçlarını belirlemeleri, hipotezlerini oluşturmaları, verileri toplayarak incelemeleri, sonuç ve önerilerle projelerini sonlandırmaları; yani tamamen bilimsel çalışma metotlarını kullanmaları söylenmiştir.. Öğretmenleri sadece rehberlik yapmıştır. Bu uygulamalar neticesinde öğrencilere yeterli materyaller sağlandığında, bireysel çalışmalarına izin verildiğinde, yaratıcılıkları işe koşulduğunda başarılı oldukları gözlenmiştir.

Yassa tarafından 1999 yılında yapılan çalışmada; lise öğrencilerinin yaratıcı dramayı algılayış biçimlerini, katılım algılarını ve yaratıcı dramanın sosyal etkileşimleri üzerindeki etkisini incelemek için yapılmıştır. Çalışma mülakatlarla veri toplama gözlem ve mülakat (görüşme) metotları kullanılmıştır. Tüm veriler toplandıktan sonra nitel araştırma teknikleriyle analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Sonuç olarak ise yaratıcı dramanın sosyal etkileşim ve kendine güveni geliştirdiği sonucuna varılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde problemin çözümünde izlenen yönetime yer verilmiştir. Sırasıyla deney deseni, araştırmaya katılan denekler, işlem yolu, veri toplama araçları ve verilerin çözümlenmesinde yararlanılan istatistiksel yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1.1. Denekler

Araştırma, 2004-2005 eğitim-öğretim yılı bahar yarı yılında Denizli Raşit Özkardeş İlköğretim Okulunda yapılmıştır. Araştırma kapsamına bu okulda okuyan üçüncü sınıf öğrencileri alınmıştır.

Araştırmada grupların seçiminde araştırmacı tarafından hazırlanan başarı testi kullanılmıştır. Başarı Testi Raşit Özkardeş İlköğretim Okulu'nda bulunan beş tane üçüncü sınıf şubesine ölçüm yapılmak üzere uygulanmıştır. Ön ölçüm sonucunda iki şubedeki öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı gözlenmiştir. Bunun sonucunda akademik başarıları arasında anlamlı farklılığın olmadığı iki şubedeki öğrenciler araştırmanın denekleri olarak belirlenmiştir. Rastgele bir seçimle sınıflardan biri deney, diğeri de kontrol grubu olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya deney grubundan 36 kontrol grubundan 32 olmak üzere toplam 68 denek katılmıştır. Deneklerin cinsiyete göre dağılımı Tablo-2' de verilmiştir.

Tablo 2: Deney ve Kontrol Grubundaki Deneklerin Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	Deney Grubu (Yaratıcı Drama ile Öğretim)	Kontrol Grubu (Geleneksel Öğretim)	Toplam
Kız	18	17	35
Erkek	18	15	33
Toplam	36	32	68

3.1.2. Veri toplama araçları

Bu araştırmada verileri toplama amacıyla aşağıda belirtilen veri toplama araçları kullanılmıştır.

1. Hayat Bilgisi Dersi Başarı Testi (Ön Test)
2. Hayat Bilgisi Dersi Başarı Testi (Son Test)
3. Hayat Bilgisi Dersi Başarı Testi (Hatırda Tutma Düzeyi Belirleme Testi)

3.1.2.1. Başarı testi

Araştırmada öğrencilerin başarılarını ölçmek için bir akademik başarı testi hazırlanmıştır. Bu test hazırlanırken sınıf öğretmenlerin planına aldığı hedef ve davranışlar incelenmiştir. Bir ünite süresince öğretmenlerin planlarına aldıkları konular, hedef ve davranışlar EK 1'de verilmiştir.

Çeşitli ders ve test kitaplarından yararlanılarak, hedef ve davranışlara uygun toplam 51 sorudan oluşan bir test hazırlanmıştır. Hazırlanan bu test geçerlilik ve güvenilirlik düzeyini belirlemek amacıyla 3 tane dördüncü sınıf ve 5 tane üçüncü sınıfta bulunan toplam 345 öğrenciye uygulanmıştır. 4. sınıflara uygulanmasının nedeni bu konuyu daha önce öğrenmiş olan öğrenciler üzerinde de testi uygulamaktır.

Daha sonra her bir kağıt puanlanmış, ve SPSS programında kodlanmıştır. Bunun sonucunda cevaplayıcılar en yüksek puandan en düşük puana doğru sıralanmıştır. Daha sonra puanların dağılımının üst ucundaki cevaplayıcıların %27'si üst grup, alt ucundaki %27'si alt grup olarak belirlenmiştir. Alt ve üst gruptaki öğrencilerin verdikleri cevaplarla birinci maddeden başlanarak her bir madde için t-testi uygulanmıştır.

Yapılan t-testi sonucunda elde edilen t değerleri .001 düzeyinde anlamlı olan 30 madde akademik başarı testi kapsamına alınmıştır. Belirlenen 30 soru üzerinde Kuder-Richardson 20 (KR 20) formülü uygulanarak testin güvenilirliğine bakılmıştır ve .80 değeri bulunmuştur. Bu sonuca göre, hazırlanan hayat bilgisi başarı testinin güvenilir bir ölçme aracı olduğu saptanmıştır. Hazırlanan akademik başarı testi deney ve kontrol gruplarına ön-test, son-test ve hatırd tutma testi olarak uygulanmıştır. Ön-test uygulamaya başlamadan önce uygulanmış, son-test uygulamanın hemen bitiminde uygulanmış (Uygulama 3 hafta sürmüştür), hatırd tutma testi ise uygulama bitiminden 4 hafta sonra uygulanmıştır.

Akademik başarı testinin sonuçlarının değerlendirilmesinde her doğru cevaba "1" puan verilmiştir. Öğrencilerin toplam puanları yaptıkları doğru cevap sayısı kadardır. Deneklerin başarı testinden alabilecekleri en düşük puan "0" ve en yüksek puan "30" dur. Toplam puan elde edildikten sonra grupların ortalama puanları ile puan dağılımlarının standart sapmaları hesaplanmıştır. Hazırlanan başarı testi örnek maddeleri Ek-5'te verilmiştir.

3.1.3. Deney deseni

Bu araştırmada kontrol gruplu ön test- son test modeli kullanılmıştır. Araştırma bir deney, bir de kontrol grubu olmak üzere iki grup üzerinde gerçekleştirilmiştir. Deney deseni Tablo 3' de verilmiştir.

Tablo 3: Deney Deseni

Grubun Adı	Deney Öncesi	Deney Süreci (Denel İşlemler)	Deney Sonrası
Kontrol Grubu	Ön test	Geleneksel Öğretim	Son test Hatırda Tutma Testi
Deney Grubu	Ön test	Yaratıcı Drama Yöntemi İle Öğretim	Son test Hatırda Tutma Testi

3.1.4. İşlem yolu

Araştırmada deney ve kontrol gruplarının her ikisinde de sırayla şu işlemler yapılmıştır.

1. Veri toplama araçları olan ön test, son test ve hatırda tutma testi hazırlanmıştır.
2. Başarı durumları aynı olan iki sınıf toplam 5 sınıfa yapılan ön test sonuçlarının değerlendirilmesiyle belirlemiştir.
3. Deney ve kontrol grupları yansız atama yöntemiyle belirlenmiştir.

4. Belirlenen gruplardan kontrol grubuna geleneksel yöntemlerle, deney grubuna ise yaratıcı drama yöntemiyle aynı ünite anlatılmıştır.
5. Araştırma süresince (3 hafta boyunca) deney grubunda da, kontrol grubunda da bir ünite boyunca dersler araştırmacı tarafından işlenmiştir.
6. Kontrol gruplarına ait ders planları Ek-1'de, deney grubuna ait ders planları ise Ek-2'de verilmiştir.

3.1.5. Denel işlemler

1. Ünite başlamadan önce deney grubunda öğrencilerin yaratıcı dramının ne olduğunu anlamaları, birbirleriyle ve araştırmacıyla kaynaşmaları amacıyla topla tanışma oyunu, fırça, doğruyu göster, duygularım ve hayvanlar oyunları oynatılmıştır.
2. Gerekli hazırlıklar tamamlandıktan sonra uygulamaya başlanmıştır.
3. Konuların işlenmesi sırasında deney grubunda yaratıcı drama ile öğrenme yöntemleri kullanılmıştır.
4. Konuların işlenmesi sırasında kontrol grubunda geleneksel yöntemler kullanılmıştır.
5. Her iki grupta da işlemler Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ünitesi süresince devam etmiştir.

3.1.6. Verilerin çözümlenmesi

Bu araştırmada bağımsız değişken geleneksel yöntemle ders anlatılan grup, bağımlı değişken ise yaratıcı drama yöntemiyle ders işlenen sınıf olarak alınmıştır. Elde edilen veriler, deney ve kontrol gruplarına ön-test, son test, bir ay sonra da öğrenilen bilgilerin hatırd tutulma düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bir hatırd tutma testi uygulanması suretiyle üç aşamada elde edilmiştir. İstatistiki

işlemler SPSS (Statistical Package for social Science) 11.05 paket programında yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde ortalamalar arasındaki farkları belirlemek amacıyla “t testi” kullanılmış ve verilerin anlamlı olup olmadıkları .05 düzeyinde değerlendirilmiştir.

3.1.7. Araştırma Öncesi Yapılan Hazırlıklar ve Uygulama Aşaması

3.1.7.1. Ünite başlamadan önce yapılan etkinlikler:

Ünite başlamadan 1 hafta önce uygulamanın yapılacağı Raşit Özkardeş İlköğretim Okulu’na gidilmiş, öğrencilerin drama etkinliklerine alışması, yöneme yabancı olmalarının uygulama sonucunu etkilememesi için aşağıda belirtilen çalışmalar yapılmıştır.

1. Topla tanışma oyunu

Araştırmacı sınıfa elinde bir topla girmiştir. Öğrencilere; “Sizinle tanışacağız. Topu attığım kişi adını söyleyecek, daha sonra topu bana atacak. Ben de adımlı söyleyeceğim.” demiştir ve bu şekilde oyun başlamıştır. (Tüm öğrenciler top aracılığıyla adını söyledikten sonra oyun bitirilmiştir.)

2. Elma toplama oyunu

Araştırmacı öğrencilere; “Bir ağacın altında dikiliyorsunuz. Önce aşağıdaki dallarda bulunan elmaları toplayalım. Şimdide daha yukarıdaki elmaları toplayalım. En tepede kıpkırmızı bir elma var. Ama boyunuz yetişmedi biraz da zıplayalım koparalım onu.” gibi direktifler verilerek oyun oynanır.

3. Fırça

Araştırmacı öğrencilere; “Sen bir sulu boya fırçasısın. Karşında dev bir kağıt var haydi bize kollarınla bir ev çiz. şimdi de bacaklarınla bir ağaç çiz evin yanına. Kirpiklerinle de ağacın kenarlarına biraz ot çiz haydi. Otlar biraz fazla oldu Dilinle sil birazını. Mükemmel oldu. şimdi de dev kağıtlarınızı çerçeveletip astım sınıfımızın duvarlarına ve ünlü ressamlar gelip satın alıyorlar resimlerinizi.” diyerek oyunu tamamlar.

4. Doğruyu göster

Araştırmacı öğrencilere önce bir tekerleme söyler, bu tekerleme aslında oyunun direktiflerini içermektedir. Tekerleme şudur; “İskender, sihirli minder bana doğruyu göster. Güzellik mi? çirkinlik mi? Yoksa yoksa heykellik mi?” Tüm öğrenciler hep bir ağızdan bu tekerlemeyi söylerler seçilen ebe (Tekerleme de doğruyu söylemesi istenen sihirli minder) güzellik, çirkinlik ya da heykellik der. Söylediği durumu en iyi canlandıran arkadaşını seçer. Oyun bu şekilde devam eder.

5. Duygularım

Araştırmacı öğrencilere “Bir arkadaşın sana haksız yere bağırımış. Eve gittin ama hala çok kızgınsın. Etrafına nasıl bakarsın? şimdi de çok çalıştığın bir yazılın çok kötü geçmiş. Kendini çok üzgün hissediyorsun. Yolda gidiyordun aniden karşına bir şey çıktı. Çok korktun” gibi yönlendirmelerle bu duyguları canlandırmaları istenir.

6. Hayvanlar

Öğrencilere; koyun, inek, zürafa, maymun, baykuş, kedi, kurbağa, tavşan ve aslan maskeleri dağıtılarak bu hayvanların taklitlerini yapmaları istenir.

3.1.7.2. Ünite boyunca yapılan etkinlikler

Aşağıda ünite boyunca yapılan etkinlikler, hangi hedef ve davranışları kazandırmak için olduğunu belirtmek amacıyla günlük ders planları şeklinde verilmiştir. Kullanılan yazılı metinler ise Ek-4'te verilmiştir.

Drama da çıkış noktası bir söz, bir hikaye ya da bir resim oluşturabilir. Bu ünite de Millet Malı hikayesi anlatılmadan önce bir kağının yanında sırtında bir bebekle yürüyen yaşlı kadın resmi gösterilerek bu resim üzerinde konuşmaları, resimde neler gördüklerini anlatmaları istenmiştir.

Sırtında yük taşıyan çıplak ayaklı bir çocuk ve yoldan geçen bir arabanın bulunduğu bir resim tahtaya asılmış, çocuklara önce dikkatle bu resmi incelemeleri sonra resimle ilgili bir hikaye anlatmaları istenmiştir. Daha sonra da resmin hikayesi araştırmacı tarafından okunmuş ve öğrenciler tarafından canlandırılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim 3. sınıf hayat bilgisi öğretiminde geleneksel öğretim yöntemlerinin ve yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerindeki etkisi incelenmiştir.

4.1. Alt Problem 1'in Bulguları ve Yorumu

Alt Problem 1. Yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yönteminin uygulandığı kontrol grubunun ön-testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo-4'te deney ve kontrol gruplarının ön-test sonucunda aldıkları puanların aritmetik ortalaması, standart sapması ve t-değeri sonuçları verilmiştir.

Tablo 4: Kontrol ve deney gruplarının ön-test puanları arasındaki fark

Gruplar	n	\bar{x}	Ss	t	p	Önem denetimi
Deney	36	14,86	,43	,477	,635	**
Kontrol	32	15,13	,35			

* Fark Önemli

** Fark önemsiz

$\alpha = 0.05$

$p > \alpha$ olduğu durumlarda H_0 kabul edilir. H_0 = Yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunun ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur. Ünite anlatılmaya başlamadan önce başarı durumları arasında anlamlı bir fark olmadığı için bu gruplar araştırma kapsamına alınmıştır.

4.2. Alt Problem 2'in Bulguları ve Yorumu

Alt Problem 2. Yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunun son-testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 5'te deney ve kontrol gruplarının son-test puanları ortalamaları, standart sapmaları ve t-değerleri verilmiştir.

Tablo 5: Deney ve kontrol gruplarının son-test puanlarının karşılaştırılması

Gruplar	n	\bar{x}	Ss	t	p	Önem Denetimi
Kontrol	32	19,84	,46	-9,781	,000	*
Deney	36	25,61	,37			

* Fark Önemli ** Fark önemsiz $\alpha = 0.05$

$\alpha > p$ dir. ($.05 > .000$) olduğundan dolayı H_0 reddedilir. Deney ve kontrol gruplarının son-testleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Uygulamaya başlamadan önce başarı seviyelerinde anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen elde edilen son-test puanları incelendiğinde yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubunun daha başarılı olduğu gözlenmiştir.

4.3. Alt Problem 3'ün Bulguları ve Yorumu

Alt Problem 3. Deney grubunun ön-test ve son-testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 6: Deney grubunun ön-test ve son-testlerinin karşılaştırılması

Test Türü	n	\bar{x}	Ss	t	p	Önem Denetimi
Ön-test	36	14,8611	,4257	-61,300	,000	*
Son-test	36	25,6111	,3722			

* Fark Önemli ** Fark önemsiz $\alpha = 0.05$

$\alpha > p$ olduğundan dolayı H_0 reddedilir. ($.05 > .000$) dir. Deney grubunun ön-test ve son-testi arasında son-test lehine anlamlı bir fark vardır. Deney grubu son-testte daha başarılı olmuştur.

4.4. Alt Problem 4'ün Bulguları ve Yorumu

Alt Problem 4. Kontrol grubunun ön-test ve son-testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 7: Kontrol grubunun ön-test ve son-testlerinin karşılaştırılması

Test Türü	n	\bar{x}	Ss	t	p	Önem Denetimi
Ön-test	32	15,1250	,3528	-10,769	,000	*
Son-test	32	19,8438	,4647			

* Fark Önemli ** Fark Önemsiz $\alpha = 0.05$

$\alpha > p$ dir. (.05 > .000) olduğu için H_0 reddedilir. Kontrol grubunun ön-test ve son testleri arasında anlamlı bir fark vardır. Ama deney grubunun ön-test ve son testleri arasındaki fark daha büyüktür.

4.5. Alt Problem 5'in Bulguları ve Yorumu

Alt problem 5. Deney grubunun son-test ve hatırd tutma testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 8: Deney grubunun son-test ve hatırd tutma testlerinin karşılaştırılması

Test Türü	n	\bar{x}	Ss	t	p	Önem Denetimi
Son-test	36	25,6111	,3722	-,781	,438	**
Hatırd Tutma testi	36	26,06	,4308			

* Fark Önemli ** Fark önemsiz $\alpha = 0.05$

($p > \alpha$) olduğu için deney grubunun son-test ve hatırd tutma testleri arasında anlamlı bir fark yoktur. Son-testten 1 ay sonra yapılan hatırd tutma testi sonuçlarına göre unutma olmamıştır.

4.6. Alt Problem 6'nın Bulguları ve Yorumu

Alt Problem 6. Kontrol grubunun son-test ve hatırd tutma testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 9: Kontrol Grubunun son-test ve hatırda tutma testlerinin karşılaştırılması

Test Türü	n	\bar{x}	Ss	t	p	Önem Denetimi
Son-test	32	19,8438	,4647	2,653	,010	*
Hatırda Tutma testi	32	18,03	,5139			

* Fark Önemli ** Fark önemsiz $\alpha = 0.05$

.05 > .010 dur. ($\alpha > p$) olduğu için H_0 reddedilir. Kontrol grubunun son-test ve hatırda tutma testleri arasında anlamlı bir fark vardır. Son-test puanları daha yüksektir. Kontrol grubunda son-test yapıldıktan 1 ay sonra uygulanan hatırda tutma testi sonuçları incelendiğinde unutma olduğu gözlenmiştir.

4.7. Alt Problem 7'nin Bulguları ve Yorumu

Alt Problem 7. Deney ve kontrol gruplarının hatırda tutma testleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 10: Deney ve kontrol gruplarının hatırda tutma testlerinin karşılaştırılması

Gruplar	N	\bar{x}	Ss	t	P	Önem Denetimi
Kontrol	32	18,03	,50	-12,21	,000	*
Deney	36	26,06	,43			

* Fark Önemli ** Fark önemsiz $\alpha = 0.05$

$\alpha > p$ dir. (.05 > .000) olduğu için H_0 reddedilir. Deney ve kontrol gruplarının hatırda tutma testleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubunun hatırda tutma düzeyi, geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubundan daha yüksektir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, dördüncü bölümde açıklanan bulgulara ve yorumlara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara, sonuçlarla ilgili tartışmalara ve sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir. İlköğretim üçüncü sınıf hayat bilgisi dersi Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ünitesi öğretiminde yaratıcı drama yönteminin uygulandığı grup ile geleneksel yöntemin uygulandığı grup arasında öğrenci başarıları ve hatırd tutma düzeyleri bakımından anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna cevap aranmıştır. Son-test ve hatırd tutma testi sonuçlarından faydalanılarak yaratıcı drama yönteminin etkililiği ortaya konmuştur.

Sonuçlar

İlköğretim hayat bilgisi öğretiminde yaratıcı drama ve geleneksel yöntemlerin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerindeki etkilerinin araştırıldığı bu araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır.

a. İlköğretim üçüncü sınıf hayat bilgisi dersinde ulusal egemenlik ve çocuk bayramı ünitesinin öğretiminde; yaratıcı drama yöntemiyle düzenlenen öğretim etkinliklerinin hazırlandığı deney grubuyla, geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunun son-test puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunduğu için yaratıcı drama yönteminin daha etkili olduğu gözlemlenmiştir.

b. İlköğretim üçüncü sınıf hayat bilgisi dersinde ulusal egemenlik ve çocuk bayramı ünitesinin öğretiminde; yaratıcı drama yöntemiyle düzenlenen öğretim etkinliklerinin hazırlandığı deney grubuyla, geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol

grubunun, kalıcılık testi puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunduğu için yaratıcı drama ile öğretim daha etkili olmuştur.

c. İlköğretim üçüncü sınıf hayat bilgisi dersinde ulusal egemenlik ve çocuk bayramı ünitesinin öğretiminde; yaratıcı drama yöntemiyle düzenlenen öğretim etkinliklerinin hazırlandığı deney grubuyla, geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunun, ön-test ve son-test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunduğu için yaratıcı drama yönteminin öğrenme üzerinde olumlu etkisi olduğu saptanmıştır.

d. İlköğretim üçüncü sınıf hayat bilgisi dersinde ulusal egemenlik ve çocuk bayramı ünitesinin öğretiminde; geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunun ön-test ve son-test puan ortalamaları arasında zıt yönde anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunun ön-test puan ortalamaları, son-test puan ortalamalarından yüksektir. Bu durum geleneksel yöntemlerin öğrencilerin yeterince ilgisini çekmemesi, dikkatleri konu üzerine çekmede yetersiz kalmasıyla açıklanabilir. Kayhan (2004:83) bu durumu, geleneksel yöntemde öğrencinin ders öncesi konuya karşı olan ilgi ve merakının ders esnasında aynı düzeyde korunamaması olarak açıklamıştır. Selçuk (2000:211) ise yeterince güdülenmemiş bir öğrencinin öğrenmeye hazır hale gelmemiş olduğunu belirtmiştir.

Bu araştırma yukarıda açıklanan sonuca göre yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Bu sonuç yaratıcı drama yönteminin çeşitli düzeylerde ve çeşitli konu alanlarında başarıyı arttırdığını saptayan çeşitli araştırma bulgularıyla desteklenmektedir.

Elde edilen sonuçlar Adıgüzel H.Ömer, Aylıkçı Esra, Aynal Songül, Cebi Ahmet, Eğitim ve Doktrin Komutanlığının, Freeman Gregory ve diğerleri, Genç Nalan, Kaf Özlem, Koç Filiz, Kraemer Kristi Ann, Metz Allison Manveville ve

McNally Gilligan, Okvuran Ayşe, Swan Malcolm, Üstündağ Tülay, Yassa Nenivine A. Gibi araştırmacıların çalışmaları sonucunda elde ettiği sonuçlarla uyum içindedir.

Öneriler

1. Hizmet içi eğitim programlarıyla öğretmenler yaratıcı drama ve yaratıcı dramanın eğitimde bir yöntem olarak kullanımı ile ilgili bilgilendirilmelidir.
2. İlköğretim okullarında yaratıcı drama faaliyetlerin rahatça uygulanabileceği fiziksel şartlar sağlanmalıdır.
3. Yaratıcı drama yönteminin ilköğretim Hayat bilgisi derslerinde başka hangi konuların öğretiminde kullanılabileceğine ilişkin çalışmalar yapılmalıdır.
4. Yaratıcı dramanın başka hangi derslerde uygulanabileceğine ilişkin çalışmalar yapılmalıdır.
5. Yaratıcı dramanın güdü, motivasyon ve derse yönelik tutum üzerindeki etkilerine yönelik araştırmalar da yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel Ö. (1993) *Oyun ve Yaratıcı Drama İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Adıgüzel Ö. (1999) *Biz Düşlerimizi Yaratıcı Drama İle Gerçek Yapıyoruz*. *Günışığı Dergisi*. (3), 8-9
- Adıgüzel Ö.(2002) *Yaratıcı Drama 1985-1995 Yazılar*, Ankara: Naturel Yayın Kitapçılık
- Altın Eğitim Kurumları, *Drama* (<http://www.altinegitim.k12.tr/serv01.htm>)
- Aral N. Vd, (2000) *Eğitimde Drama*, İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama
- Armağan İ. (1983) *Yöntembilim-1 Bilimsel Yöntem*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları
- Arseven A. (2001) *Alan Araştırma Yöntemi*, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık
- Aynal S. (1989) *Dramatizasyon Yönteminin Yabancı Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana
- Bacanlı H. (1996) *Gelişim ve Öğrenme*, İstanbul: Alkım Yayınevi
- Barth J, Demirtaş A. (1997) *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: YÖK/Dünya Bankası
- Başar H. (1999) *Sınıf Yönetimi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- Bayazitoğlu E. (1996) *Hayat bilgisi dersinde eğitsel oyunlar erişimi ve kalıcılık*, Doktor Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Bıyık D. (2001) *İlköğretim Okulları Hayat Bilgisi Dersinde Kullanılan Dramatizasyon Yönteminin Etkililiği*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Bozdoğan Z. (2003) *Okulda Rehberlik Etkinlikleri ve Yaratıcı Drama*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Coşkun B. *Testli Tatil Kitabı*, İstanbul: Ünlü Yayınevi
- Çağlaroğlu T. (1999) *İlköğretim Seçmeli Drama*, Ankara: Yeni Çizgi Yayınları
- Çebi A. (1985) *Aktif Öğretim Yöntemlerinden Rol Oynama*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Dalkılıç N.-Gönen M. (2003) *Eğitici Drama*, İstanbul: Epsilon Yayıncılık
- Demirel Ö. *Türkçe Öğretimi* (2000), Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Demirel Ö. (2000) *Plandan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Duman E. *Drama* , (www.oçemcom.tr) (17:49-10.12.2004)

- Durmuş E. (1993) *İlköğretim Mesleki Rehberlik Etkinliklerinde Oyun ve Yaratıcı Drama Yöntem ve Tekniklerinin Kullanımı*. Eğitim Araştırmaları Dergisi, Sayı 14, s. 85-95
- Erkan S. vd, (2003) *Drama*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Fiscus-Mandel (2002) *Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının Geliştirilmesi*, Ankara: Pınar Yılmaz Yayıncılık
- Freeman G. Vd, (2003) *Effects of creative drama on self-concept, social skills, and problem behavior*, The journal of educational research (Washington D.C. 96 no3 131-8 Ja/F) <http://www.heldref.org/>
(02.03.2005 16:35)
- Geban Ö, Uzuntiryaki E.(1999) *Kavram haritalama ve benzeşme yöntemi ile mol kavramı öğretimi III. Ulusal Fen Bilimleri Sempozyumu*, 23-25 Eylül, KTÜ, Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- Genç N. (Eylül 2003) *Eğitimde yaratıcı dramanın alımlanması*, Çoluk Çocuk Aylık Ana Baba Eğitimci Dergisi, Kök Yayıncılık, colukcocuk.com.tr (08.12.2004-15:10)
- Gürol A. (2003) *Okul Öncesi Öğretmenleri ile Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Eğitimde Dramanın Uygulanmasına İlişkin Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Kaf Ö. (1999) *Hayat Bilgisi Dersinde Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasında Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Kağıtçıbaşı Ç. (1988) *İnsanlar ve İnsanlar*, İstanbul: İstanbul Matbaası
- Karadağ Asiye(2004) *Dramatizasyon Öyküleri Kostümleri ve Aksesuarları*, Ankara: Anı Yayıncılık
- Karasar N. (2001) *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kavcar C. (1986) *Türkçe Öğretiminde Dramatizasyon Yöntemi*. Türk Dilinin Öğretimi Toplantısı, 83-91
- Kayhan H. (2004) *Yaratıcı Dramaya göre hazırlanan öğretim etkinliklerinin öğrencilerin matematik başarısına, öğrenilen bilgilerin kalıcılığına ve matematiğe yönelik tutumlarına etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Koç F. (1999) *Yaratıcı Dramanın Öğrenmeye Etkisi Sosyal Bilgiler Öğretiminde Bir Yöntem Olarak*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Kraemer K. (2002) *Creative Dramatics Understanding Teachers' Perspectives*, San Jose State University (Master of Arts)
- Manville A. McNally G. *Pedagogy For Gender Fair Classrooms Using Creative Drama* <http://www.aate.com> (10.04.2004 15:25)
- Okvuran A. (2000) *Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumlar*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara

- Okvuran A. (Haziran 2002) Çoluk Çocuk Aylık Ana Baba Eğitimci Dergisi, Kök Yayıncılık, *Okul Öncesi Dönemde Yaratıcı Drama*, colukcocuk.com.tr (08.02.2005- 16:48)
- Önder Alev (2003) *Eğitici Drama*, İstanbul: Epsilon Yayıncılık
- San İ. (1985) *Yaratıcılık ve Sanat Açısından Tiyatro*: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 18 (1-2), 99-112
- San İ. (2003) *Drama ve Öğretim Bilgisi*, Ankara: Naturel Yayıncılık
- Sarıçoban A. (2004) *Yabancı Dil Olarak Türkçe'nin Öğretiminde Dramanın Kullanılması*, Eğitim Araştırmaları Sayı No:14, Ankara: Anı Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık
- Senemoğlu N. (1998) *Gelişim Öğrenme Ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, Ankara: Özsen Matbaası
- Sönmez V. (1999) *Hayat Bilgisi Öğretimi Öğretmen Kılavuzu*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- Sönmez V. (1999) *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*, Ankara: Nobel yayın Dağıtım
- Swan Malcolm (2003) *Mathematics Teaching* 183/June
- Şişman Ş. (2002) *Eğitimde Mükemmellik Arayışı Etkili Okullar*, Ankara: Pegema Yayıncılık
- Tanrıöğen A.(2000). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş Ders Notları*, (Teksir), Eğitim Fakültesi
- Tezcan M (1985) *Ülkemizde orta öğretim gençliği açısından boş zamanların değerlendirilmesi*. Türk Dili, (398), 117-119
- Timur A. *Eğitimde Drama Değil Zorunlu Drama, Diksiyon, Beden Dili Eğitimleri* (aetmur@tiyatrom.com)
- Tuluk, N. (2004). *Yaratıcı drama*. Pivolka, Yıl 3, sayı 15
- Turgut İhsan (1991) *Eğitim Üzerine Felsefi Bir Deneme*, İzmir: Bilgehan Matbaası
- Üstündağ T. (1988) *Dramatizasyon Ağırlıklı Yöntemin Etkililiği*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Üstündağ T. (2002) *Yaratıcılığa Yolculuk*, Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Üstündağ T. (2003) *Yaratıcı Drama Öğretmenimin Günlüğü*, Ankara: Pegema Yayıncılık
- Yan Yoel vd. (2002) *School Libraries İn Canada Vol :22, No:1. Canadian Statistics İn The Classroom*
- Yassa Nenivine, *Research in drama education*, vol. 4, No.1, 1999 (e-mail: nyassa@ica.net) (03.09.2004 14:50)
- Yaratıcı drama, psiko drama, okul öncesi dönemde yapılan yaratıcı drama uygulamaları (<http://members.tripod.com/olusum/bulten/sayi1/sayi1.htm>)

Yaratıcı Drama Yöntemi İle İşlenen Vatandaşlık Ve İnsan Hakları Eğitimi Dersi Planı(<http://www.geocities.com/egitimbahcesi/ydvp.htm>)

Yaratıcılığa Yolculuk (<http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tulayus/ac04.htm>)

Yaya A. (2000) *İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Becerilerini Geliştirmede Dramanın Etkisi*, Ankara Üniversitesi, Ankara

Yeğen G. *Yaratıcı Drama* , Öğretim Uygulamaları Serisi: <http://ilkogretim-online.org.tr>.

EK-1: Geleneksel Yöntemle Ders İşlenen Kontrol Grubunun Ders Planları

ÜNİTE: ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI	
1. hafta- 5 derslik hayat bilgisi dersi planıdır	
Konular: A. Niçin Bayram Yapıyoruz?	
1. Yurdumuzun Bir Bölümünün İşgal Edilmesi	
2. Kurtuluş Savaşı	
3. TBMM'nin Açılması	
BÖLÜM 1	
<p>I. Öğrenci Kazanımları /</p> <p>II. Hedef ve Davranışlar</p>	<p>HEDEF 1 : Bayramın anlamını kavrayabilme</p> <p>DAVRANIŞLAR</p> <p>1. TBMM'nin açılmasının nedenlerini söyleme</p> <p>2. TBMM'nin nerede ve ne zaman açıldığını söyleme</p> <p>HEDEF 2 : Bayramın anlamını kavrayabilme</p> <p>DAVRANIŞLAR</p> <p>3. Kurtuluş Savaşı'nın yapılmasının nedenlerini söyleme</p> <p>4. Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı için yaptığı hazırlıkları söyleme</p> <p>5. Kurtuluş Savaşı'nın Atatürk'ün önderliğinde Türk milletinin dayanışması ile kazanıldığını söyleme</p> <p>6. Kurtuluş Savaşı'nın sonucunda yurdumuzun bağımsızlığa kavuştuğunu söyleme</p> <p>SAĞLIK VE SOSYAL GÜVENLİK HAFTASI</p> <p>Süre: 7 – 13 nisan</p>
Ünite Kavramları ve Sembolleri/ Davranış Örüntüsü	Cumhuriyet, padişah, I. Dünya Savaşı, Ateşkes Antlaşması, Kurtuluş Savaşı, TBMM
Kullanılan Eğitim Teknolojileri- Araç, Gereçler ve Kaynakça	Hayat Bilgisi kitabı, Test Dergisi ve Çalışma Defteri, Ansiklopediler, Meclisin açılış çalışmalarını gösteren resim ve levhalar, Kurtuluş Savaşını gösteren resim ve levhalar, Atatürk köşesi, Atatürk albümü, Türkiye haritası, günlük gazete ve dergiler
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:	

Dikkati Çekme	Hür ve demokratik yaşantımızı kime borçluyuz?	Her insan sağlıklı ve güvenli bir yaşam hakkına sahiptir.
Güdüleme	Halkın kendi kendisini yönetmesine Cumhuriyet diyoruz. Cumhuriyet ile yönetilen ülkelerde milletin temsilcileri olan milletvekilleri TBMM' de çalışır.	Sağlıklı olmak için neler yapmalıyız?
Gözden Geçirme	Atatürk TBMM' nin açılmasını kimlere armağan etmiştir? Bu dersimizde Kurtuluş Savaşı ve TBMM' nin açılması konularını işleyeceğiz.	Bu dersimizde Sağlık ve Sosyal Güvenlik Haftası konusunu işleyeceğiz.
BÖLÜM II Derse Geçiş	<p>“Cumhuriyetin ilanından önce ki devletimizin adı Osmanlı Devleti idi. Osmanlı Devleti padişahlar tarafından yönetiliyordu. Osmanlı Devleti'nin son döneminde, Avrupa devletleri arasında bir savaş çıktı. 1914 yılında başlayan bu savaş, Birinci Dünya Savaşı'dır. Birçok cephede savaşan Türk askeri önemli zaferler elde etti. Mustafa Kemal, Çanakkale Savaşı'nda büyük zafer kazandı. Birinci Dünya Savaşı dört yıl sürdü ve birlikte savaşa girdiğimiz devletler yenildiler. Savaş sonunda Mondros Ateşkes Anlaşması imzalandı. Bu antlaşma gereği savaşı kazanan ülkelerin askerleri yurdumuza girdi, ordumuz dağıtıldı ve silahlarımıza el konuldu. Mustafa Kemal Paşa yurdu düşmanlardan kurtarmak için, Bandırma Vapuru'yla İstanbul'dan Samsun'a hareket etti. 19 Mayıs 1919'da, Samsun'a çıktı. Mustafa Kemal, Samsun'dan Amasya'ya, Erzurum ve Sivas'a gitti. Amasya'dan Türk milletinin içinde bulunduğu durumu ve kurtuluş yollarını anlatan Amasya Genelgesi'ni yayımladı. Erzurum ve Sivas'ta toplantılar yapıldı. Vatanın kurtarılması için kararlar alındı. Ankara'da bir meclis kurulması kararlaştırıldı. Milletvekilleri Ankara'da toplandılar. 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi büyük bir törenle açıldı. Meclis başkanlığına Mustafa Kemal seçildi. Atatürk önderliğinde Kurtuluş Savaşı'na başladı. Türk ordusu, Kurtuluş Savaşı'nda büyük zaferler kazandı. İşgalci devletlerle Lozan Barış Antlaşması imzalandı. Böylece milletimiz yeniden bağımsızlığına kavuştu.”açıklamaları öğretmen tarafından yapılır.</p>	<p>“Her insanın sağlıklı ve güvenli bir yaşam hakkı vardır. Buna sosyal güvenlik hakkı denir. Ülkemizde sosyal güvenlik kuruluşları Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur' dur. Her yıl 7-13 Nisan tarihleri arasında Sağlık ve Sosyal Güvenlik Haftası kutlanır. Dünya Sağlık Günüyle başlayan hafta boyunca, sağlığın ve sağlıklı olmanın önemi anlatılır. Hastalıklardan korunma yolları üzerinde durulur.”açıklamaları öğretmen tarafından yapılır.</p>

Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme)	Dinleme, okuma, izleme, araştırma, doküman toplama.
---	--

Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)	Atatürk köşesi ve Kurtuluş Savaşı'nı gösteren resim ve levhaların incelenmesi.
Özet	TBMM'si Atatürk'ün önderliğinde 23 Nisan 1920'de Ankara'da açıldı. Her yıl 7-13 Nisan tarihleri arasında Sağlık ve Sosyal Güvenlik Haftası kutlanır. Dünya Sağlık Günüyle başlayan hafta boyunca, sağlığın ve sağlıklı olmanın önemi anlatılır.

BÖLÜM III

III. Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme-Değerlendirme etkinlikleri	Bireysel değerlendirme : 1. I. Dünya Savaşı ne zaman ve niçin başlamıştı? 2. Yurdumuz niçin işgal edilmişti? 3. TBMM'si nerede ve ne zaman kuruldu?
A. <u>Dersin Diğer Derslerle İlişkisi</u>	Resim dersinde konu ile ilgili resimler yapılabilir.

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Konu önerilen 5 ders saatinde işlenmiş ve değerlendirme etkinlikleriyle pekiştirilerek amacına ulaşmıştır.
---	--

DERS ÖĞRETMENİ**TUĞBA SELANİK AY**

3. SINIF HAYAT BİLGİSİ DERS PLANI

BÖLÜM I

ÜNİTE:ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI	2.Hafta- 5 Derslik Hayat Bilgisi Dersi Planıdır .
Konular: 4. Bayramın Çocuklara Armağan Edilmesi B. Bayram Hazırlıkları	1. Turizm Nedir? 2. Turist Kime Denir? 3. Çevremizdeki Turistik Yerler 4. İç ve Dış Turizm 5. Turistlere Karşı Davranışlarımız

BÖLÜM II

Öğrenci Kazanımları / Hedef ve Davranışlar	<p>HEDEF 1 : Bayramın anlamını kavrayabilme</p> <p>DAVRANIŞLAR</p> <p>1. Millî egemenliğin anlamını açıklama</p> <p>2. Bu bayramın, çocuklara armağan edilmesinin nedenlerini söyleme.</p> <p>HEDEF 2 : Bayram Hazırlıklarına katılabılme</p> <p>DAVRANIŞLAR</p> <p>1. Sınıfa süs hazırlama</p> <p>2. Sınıfın süslenmesine katılma</p> <p>3. Atatürk köşesi düzenleme/geliştirme</p> <p>4. Kora çalışmalarına katılma</p> <p>5. Ront/oyun çalışmalarına katılma</p> <p>6. Okulda, sınıfta ve çevrede bayram hazırlıklarına katılma</p>	<p>BELİRLİ GÜN ve HAFTALAR</p> <p>TURİZM HAFTASI</p> <p>Süre: 15 – 22 Nisan</p> <p>HEDEF 1: Turizm ile ilgili kavramlar bilgisi</p> <p>DAVRANIŞLAR</p> <p>1. Turizmin anlamını söyleme.</p> <p>2. Turist sözcüğünün anlamını söyleme.</p> <p>3. Çevremizdeki turistik yerleri söyleme.</p> <p>4. İç ve dış turizmin anlamını söyleme.</p> <p>5. Turistlere karşı davranışlarımızın nasıl olması gerektiğini söyleme.</p> <p>HEDEF 2: Turizm Haftası'nın önemini kavrayabilme</p> <p>DAVRANIŞLAR</p> <p>1. Turizm Haftası'nın hangi tarihler arasında kutlandığını söyleme,</p> <p>2. Turizm Haftası'nda yapılan etkinlikleri açıklama</p>
	A.Ünite Kavramları ve Sembolleri/ Davranış Örüntüsü	TBMM, 23 Nisan, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, turizm,turist

Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, sunuş yoluyla, öğretim, soru –yanıt, tartışma, araştırma	
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Hayat Bilgisi kitabı, Test Dergisi ve Çalışma Defteri, Ansiklopediler, Meclisin açılış çalışmalarını gösteren resim ve levhalar, Atatürk köşesi, Atatürk albümü, Çocuk şenliklerini gösteren resim ve levhalar süs araç ve gereçleri	
ÖĞRETME-ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ		
.Dikkati Çekme	TBMM’si ne zaman açılmıştı?	Aranızda turistlerle tanışan veya onlara yardımcı olanınız var mı?
Güdüleme	Ülkemizi kimler yönetir? Gelecekte kim yönetecek? Atatürk çocuklara güveniyor muydu?	Turistler ülkemize neden geliyor?
Gözden Geçirme	Bugün dersimizde Bayramın Çocuklara Armağan edilmesi” konusunu işleyeceğiz	Bu dersimizde turizm haftasını işleyeceğiz.
Derse Geçiş	<p>Ulusal egemenlikte devlet yönetiminde millet, yöneticilerini seçimle belirler. 23 Nisan 1920’ de Türkiye Büyük Millet Meclisi açılmıştır. Böylece, Türk milleti ülke yönetiminde söz sahibi olmuştur. Gelecekte ülkeyi çocuklar yönetecektir. Atatürk, onları geleceğin güvencesi olarak gördü. Bu nedenle Atatürk, 23 Nisan gününü Türk çocuklarına armağan etti. Böylece, bu bayramın adı 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı oldu”</p> <p>Her yıl 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’ını coşku ile kutlarız. Türk çocukları bu bayramı dünya çocukları ile birlikte kutlamaktadır. Her yıl, birçok ülkeden gelen çocuklar, 23 Nisan Uluslararası Çocuk Şenliği’ne katılırlar. Türk çocuklarının neşesini coşkusunu paylaşırlar.”açıklamaları öğretmen tarafından yapılır.</p>	<p>İnsanların eğlenmek, dinlenmek, gezip görmek amacıyla yaptıkları gezilere turizm denir. Bu gezilere katılan kişilere de turist adı verilir. Ülkemizi gezmeye gelen turistler, ihtiyaçlarını karşılamak için para harcarlar. Bu paraya döviz denir. Döviz, bir ülkenin kalkınmasında önemli yer tutar. Her yıl 15 – 22 Nisan tarihleri arası Turizm Haftası’ dir. Hafta boyunca turizmle ilgili toplantılar, gösteriler yapılır. Halkımız turizm konusunda bilgilendirilir. Turizmin faydaları, turistlere karşı nasıl davranmamız gerektiği anlatılır. Bizler de hafta boyunca süren bu etkinliklere katılırız. Turizmin ve turistlerin ülkemiz için önemini kavrarız. Onlara nasıl davranmamız gerektiğini daha iyi öğreniriz.</p>

Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme)	Dinleme, okuma, izleme, araştırma, doküman toplama.
Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)	Sınıf ve okul süslemeleri, 23 Nisan Törenine hazırlık, şiir ve yazıların seçimi, kora çalışmalarına katılma ront/oyun çalışmalarına katılma
Özet	TBMM'si Atatürk'ün önderliğinde 23 Nisan 1920'de Ankara'da açıldı. Turizm Haftası boyunca turizmin ve turistlerin ülkemiz için önemini kavrarız.

BÖLÜM III

IV. Ölçme-Değerlendirme: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme-Değerlendirme etkinlikleri	Bireysel değerlendirme : 4. TBMM'si nerede ve ne zaman kuruldu? 5. Ülkemizi kimler yönetir? 6. Atatürk'ün çocuk sevgisini anlatınız. 7. Atatürk Bayramı niçin çocuklara armağan etmiştir? 8. Turizm nedir? 9. Turistlere nasıl davranmalıyız?
A. <u>Dersin Diğer Derlerle İlişkisi</u>	Resim dersinde konu ile ilgili resimler yapılabilir.

BÖLÜM IV

Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	Konu önerilen 5 ders saatinde işlenmiş ve değerlendirme etkinlikleriyle pekiştirilerek amacına ulaşmıştır.
---	--

DERS ÖĞRETMENİ**TUĞBA SELANİK AY**

3. SINIF HAYAT BİLGİSİ DERS PLANI

BÖLÜM I

<p>ÜNİTE:ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI</p> <p>3.Hafta- 5 Derslik Hayat Bilgisi Dersi Planıdır.</p>
<p>i. Bayram İzlenimleri</p>

BÖLÜM II

<p>V. Öğrenci Kazanımları /</p> <p>VI. Hedef ve Davranışlar</p>	<p>HEDEF 1 : Bayram sevincini duyuş</p> <p>DAVRANIŞLAR</p> <p>1. Bayram törenine katılma</p> <p>2. Bayram töreninde gördüklerini anlatma</p> <p>3. Uluslar Arası Çocuk Şenliği' ne katılan grupların gösterilerinde izlediklerini söyleme/yazma</p> <p>4. Yurduna hizmet edenlere saygı duyma</p>
<p><u>A.Ünite Kavramları ve Sembolleri/ Davranış Örüntüsü</u></p>	<p>23 Nisan, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Bayram İzlenimleri</p>
<p>Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri</p>	<p>Sunuş yolu, anlatım, soru-cevap , tartışma</p>
<p>Kullanılan Eğitim Teknolojileri- Araç, Gereçler ve Kaynakça</p> <p>*Öğretmen *Öğrenci</p>	<p>Hayat Bilgisi ders kitabı, Test Dergisi ve Çalışma Defteri, Çocuk şenliklerini gösteren resim ve levhalar, 23 Nisan Töreni.</p>
<p>Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:</p>	
<p>1.Dikkati Çekme</p>	<p>Çocuklar bu sabah sevinçle uyandınız mı?</p>
<p>Güdüleme</p>	<p>Biliyorsunuz, Atatürk, çocukları bu vatanın gelecek sahipleri olarak görüyor ve sizler bu vatani yöneteceksiniz. Sizler bu durumdan çok mutlu olmanız gerekiyor.</p>
<p>Gözden Geçirme</p>	<p>23 Nisan Gününü Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak kutluyoruz.</p>

Derse Geçiş	“Bugün, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı kutluyoruz. Okul bahçesinde toplanıp, tören yapacağız.”
Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Şiir, yazı okuma, 23 Nisan etkinliklerine bireysel olarak katılma
Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)	Grup haline şiir, yazı okuma Çocuk şarkıları ve marşlar söyleme. Atatürk’ün çocuklarla ilgili söylediği güzel sözleri kartonlara yazma. Sınıf ve okuldaki Atatürk Köşesini düzenleme. Tüm öğrencilerin bir çalışma grubunda yer alması sağlanır.
Özet	Konu kısaca özetlenir.

BÖLÜM III

<p>VII. Ölçme-Değerlendirme:</p> <p>Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme</p> <p>Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme</p> <p>Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme-Değerlendirme etkinlikleri</p>	<p>Bireysel değerlendirme :</p> <p>1. 23 Nisan Günü hissettiklerinizi anlatınız.</p> <p>2. Törende gördüklerini anlatınız ve yazınız.</p> <p>3. Okulda ve çevremizde 23 Nisan için ne gibi hazırlıkla yapıldı?</p> <p>4. Televizyonda 23 Nisan ile ilgili izlenimlerinizi yazınız.</p> <p>Grup değerlendirme :</p> <p>Grup etkinliklerinde vanlan sonuçların değerlendirilmesi</p>
<u>A.Dersin Diğer Derslerle İlişkisi</u>	Dersin diğer derslerle ilişkisi kurulur.

BÖLÜM V

<p>Planın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar</p>	Konu önerilen 5 ders saatinde işlenmiş ve değerlendirme etkinlikleriyle pekiştirilerek amacına ulaşmıştır.
--	--

EK- 2: Yaratıcı Drama Yöntemi İle Ders İşlenen Grubun Ders Planları

DERS: Hayat Bilgisi

SÜRE: 40'

KONULAR:

Niçin Bayram Yapıyoruz?

Yurdumuzun Bir Bölümünün İşgal Edilmesi

HEDEF 1 : Bayramın anlamını kavrayabilme

DAVRANIŞLAR

1. TBMM'nin açılmasının nedenlerini söyleme
2. TBMM'nin nerede ve ne zaman açıldığını söyleme

GİRİŞ ETKİNLİKLERİ:

1. Öğretmen öğrencilere 23 Nisan ulusal egemenlik ve çocuk bayramıyla ilgili resimler göstererek neler gördüğünüzü bana anlatır mısınız? der. Öğrenciler bayram gösterilerini izlemek için gitmiş ailelerin resimleri hakkında yorumlar yaparlar. Konuyu oyun oynayarak öğreneceğiz denilerek öğrenciler drama etkinlikleri için güdülenir.

(Isınma ve Rahatlama Çalışmaları)

2. Öğrencilere; “Sen bir sulu boya fırçasısın. Karşında dev bir kağıt var haydi bize kollarınla bir ev çiz. Şimdi de bacaklarınla bir ağaç çiz evin yanına. Kirpiklerinle de ağacın kenarlarına biraz ot çiz haydi. Otlar biraz

fazla oldu Dilinle sil birazını. Mükemmel oldu. Şimdi de dev kağıtlarınızı çerçeveletip astım sınıfımızın duvarlarına ve ünlü ressamlar gelip satın alıyorlar resimlerinizi.” diyerek ilgilerin etkinlik üzerine yoğunlaştırılması için ortam hazırlanır. (Fırça Oyunu) **(RESİM 3)**

GELİŞTİRME ETKİNLİKLERİ

(Oyun-Oynama)

3. Öğrencilere TBMM açılırken her ilden temsilciler seçildiği daha sonra bu temsilcilerin Ankara’da toplandığı ve 23 Nisan !920’ de TBMM’nin açıldığı anlatılır. Sınıfımızı ülkemiz olarak düşünelim denilir her sıradan temsilciler seçilerek temsilciler tahtada (Ankara’da) toplanır.

(Doğaçlama)

4. Öğrencilere “EK-4 Ulusal Egemenlik” parçası okunarak parçayı canlandırmaları istenir. Sınıf üçer kişilik gruplara ayrılır. Getirilen malzemeler dağıtılır. Sınıfa parçayı canlandırmaları, grupları için ve işbölümü yapmaları için zaman verilir. Parça değişik pek çok öğrenci tarafından canlandırılır. **(Resim 13-14)**

SONUÇ ETKİNLİKLERİ

(Oluşumlar)

Neden TBMM açılmış olabilir? Neden ulusal egemenlik ve çocuk bayramını kutluyoruz? Gibi sorularla tartışma ortamı oluşturulur.

SONUÇ ETKİNLİKLERİ

(Değerlendirme)

4. Etkinliklerin değerlendirilmesine yönelik öğrenci görüşleri alınarak, TBMM'nin açılması ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile ilgili bilgi toplamaları istenir.

EK- 2: Yaratıcı Drama Yöntemi İle Ders İşlenen Grubun Ders Planlarının Devamı

DERS: Hayat Bilgisi

SÜRE: 40'

KONULAR:

2. Kurtuluş Savaşı
3. TBMM'nin Açılması

HEDEF 2 : Bayramın anlamını kavrayabilme

DAVRANIŞLAR

3. Kurtuluş Savaşı'nın yapılmasının nedenlerini söyleme
4. Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı için yaptığı hazırlıkları söyleme
5. Kurtuluş Savaşı'nın Atatürk'ün önderliğinde Türk milletinin dayanışması ile kazanıldığını söyleme
6. Kurtuluş Savaşı'nın sonucunda yurdumuzun bağımsızlığa kavuştuğunu söyleme

GİRİŞ ETKİNLİKLERİ:

1. Öğrenciler Kurtuluş Savaşı'nın nasıl kazanıldığını oyun oynayarak öğrenecekleri konusunda bilgilendirilir.

(Isınma ve Rahatlama Çalışmaları)

2. Öğrencilere “Bir arkadaşın sana haksız yere bağırması. Eve gittin ama hala çok kızgınsın. Etrafına nasıl bakarsın? Şimdi de çok çalıştığın bir yazılın çok kötü geçmiş. Kendini çok üzgün hissediyorsun. Yolda gidiyordun aniden karşına bir şey çıktı. Çok korktun” gibi yönlendirmelerle bu duyguları canlandırmaları istenir. Böylece öğrencilerin birbirleriyle kaynamaları sağlanmış olur. **(RESİM 4-5-6-7-8)**

GELİŞTİRME ETKİNLİKLERİ

3. Cumhuriyetten önce devletimizin adının Osmanlı devleti olduğu, devletimizi padişahların yönettiği söylenerek tüm kararları padişahların aldığı anlatılır bazı padişahların resimleri gösterilir. Öğrencilerin ellerine bazı malzemeler verilerek yaratıcılık gücünüzü kullanarak padişahları canlandırın denilir. **(Resim 24)**

(Doğaçlama)

4. Birinci Dünya Savaşı dört yıl sürdü ve birlikte savaşa girdiğimiz devletler yenildiler. Savaş sonunda Mondros Ateşkes Anlaşması'nın imzalandığı bu antlaşma gereği savaşı kazanan ülkelerin askerleri yurdumuza girdiği, ordumuzun dağıtıldığı ve silahlarımıza el konulduğu anlatılarak Mondros ateşkes antlaşmasını canlandırmaları istenir. Malzeme olarak bir yap boz Türkiye haritası kalemler ve kağıtlar verilir. Öğrenciler her ülkenin temsilcileri seçerek yurdumuzu paylaşır ve Mondros Ateşkes antlaşmasını imzalarlar. **(Resim 17-18-19-20-21)**

(Oluşumlar)

Yap boz haritalardan herkes Fransızların işgal ettiği yerleri çıkarsın, İtalyanların işgal ettiği yerleri çıkarsın gibi komutlarla hangi ülkenin hangi topraklarımızı işgal ettiği sorulur.

SONUÇ ETKİNLİKLERİ

Sorulara alınan cevaplarla birlikte varsa öğrencilerin soruları cevaplanır.

(Değerlendirme)

Öğrencilerin etkinliklerle ilgili görüşleri alır. Haritadan bazı iller çıkarılıp burayı kim işgal etti diye sorulur.

EK- 2: Yaratıcı Drama Yöntemi İle Ders İşlenen Grubun Ders Planlarının Devamı

DERS: Hayat Bilgisi

SÜRE: 40'

KONULAR:

HEDEF 1 :

Bayramın anlamını kavrayabilme

DAVRANIŞLAR

Kurtuluş Savaşı'nın sonucunda yurdumuzun bağımsızlığa kavuştuğunu söyleme

GİRİŞ ETKİNLİKLERİ:

(Isınma ve Rahatlama Çalışmaları)

Elma Toplama oyunu oynanarak öğrencilerin rahatlama sağlanır.

GELİŞTİRME ETKİNLİKLERİ

Vatanın kurtarılması için kararlar alındı. Ankara'da bir meclis kurulması kararlaştırıldı. Milletvekilleri Ankara'da toplandılar. 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi büyük bir törenle açıldı. Meclis başkanlığına Mustafa Kemal seçildi. Atatürk önderliğinde Kurtuluş Savaşı'na başladı. Türk ordusu, Kurtuluş Savaşı'nda büyük zaferler kazandı. İşgalci devletlerle Lozan Barış Antlaşması imzalandı. Böylece milletimiz yeniden bağımsızlığına kavuştu. Bağımsızlığımıza kavuşmamız Türk Milletinin dayanışması ve büyük fedakarlıkları sonucunda gerçekleştirilmiştir. ”açıklamaları öğretmen tarafından yapılır. **(RESİM 22-23)**

(Doğaçlama)

Lozan Antlaşması da öğrenciler canlandırılır ve imzalanır. Daha sonra Bağımsızlığımıza kavuşmamız Türk Milletinin dayanışması ve büyük fedakarlıkları sonucunda gerçekleştirilmiştir. ”açıklamaları öğretmen tarafından yapılır. Millet Malı ve Dağdelenoğlu parçaları okunur. Parçalar okunmadan önce parçayla ilgili resim tahtaya asılarak birkaç dakika parça üzerinde düşünmeleri istenir daha sonra malzemeler dağıtılır ve her grup parçayı canlandırır. **(RESİM 14-15)**

(Oluşumlar)

Lozan barış antlaşması kimler arasında imzalandı? gibi sorularla önemli noktalar üzerinde durulur.

SONUÇ ETKİNLİKLERİ

(Değerlendirme)

Öğrencilerin etkinlikler hakkındaki görüşleri alınır ve Kurtuluş Savaşı’nda Türk milletinin gösterdiği kahramanlıklar ve yaptığı fedakarlıklarla ilgili yazılar bulmaları istenir.

EK- 2: Yaratıcı Drama Yöntemi İle Ders İşlenen Grubun Ders Planlarının Devamı

DERS: Hayat Bilgisi

SÜRE: 40'

KONULAR: A. Bayramın Çocuklara Armağan Edilmesi

B. Bayram Hazırlıkları

HEDEF 1 : Bayramın anlamını kavrayabilme

DAVRANIŞLAR

1. Millî egemenliğin anlamını açıklama.
2. Bu bayramın, çocuklara armağan edilmesinin nedenlerini söyleme.

GİRİŞ ETKİNLİKLERİ:

Bu derste Atatürk'ün çocuklara olan sevgisi ve milli egemenlik üzerinde duracağız. Bu konuları yine oyunlarla öğreneceğiz denilerek öğrenciler konu hakkında bilgilendirilir ve güdülenir.

(Isınma ve Rahatlama Çalışmaları)

Öğrencilere; “Bir ağacın altında dikiliyorsunuz. Önce aşağıdaki dallarda bulunan elmaları toplayalım. Şimdide daha yukarıdaki elmaları toplayalım. En tepede kıpkırmızı bir elma var. Ama boyunuz yetişmedi biraz da zıplayalım koparalım onu.” gibi direktifler verilerek oyun oynanır. Böylece çocuklar rahatlarlar.

(Resim 1)

GELİŞTİRME ETKİNLİKLERİ

Çocuklara Türk çocukları parçası okunarak canlandırmaları istenir.

(Resim 12)

(Doğaçlama)

Çocuklar parçayı canlandırırlar.

(Oluşumlar)

Çocuklara varsa Atatürk akında söylediği sözlerden ya da anılarından örnekler vermesi söylenir.

SONUÇ ETKİNLİKLERİ

(Değerlendirme)

Öğrencilerin etkinlikle ilgili görüşleri alınır ve Atatürk'ün çocuk sevgisi ile ilgili yazılar sözler bulmaları istenir.

EK- 2: Yaratıcı Drama Yöntemi İle Ders İşlenen Grubun Ders Planlarının Devamı

DERS: Hayat Bilgisi

SÜRE: 40'

KONULAR: Bayram Hazırlıkları

HEDEF 2 : Bayram Hazırlıklarına katılabilme.

DAVRANIŞLAR:

1. Sınıfa süs hazırlama
2. Sınıfın süslenmesine katılma
3. Atatürk köşesi düzenleme/geliştirme
4. Koro çalışmalarına katılma
5. Ront/oyun çalışmalarına katılma
6. Okulda, sınıfta ve çevrede bayram hazırlıklarına katılma

GİRİŞ ETKİNLİKLERİ:

Öğretmen daha önce 23 Nisan kutlamalarına katıldınız mı? Törenlerde görevler aldınız mı? gibi sorularla öğrencilerin dikkatini konuya çeker.

(Isınma ve Rahatlama Çalışmaları)

Hayvanlarla ilgili bir ront oynayalım mı? denilerek sınıfa getirilen hayvan maskeleri dağıtılır. Hayvan taklitleri yapılarak öğrencilerin rahatlama sağlanır.

(Resim 9-10-11)

GELİŞTİRME ETKİNLİKLERİ

(Oluşumlar)

Öğrencilere; koyun, inek, zürafa, maymun, baykuş, kedi, kurbağa, tavşan ve aslan maskeleri tahtaya asılarak benzer maskeler ve sınıfı süslemek için çeşitli süsler yapılması istenir.

SONUÇ ETKİNLİKLERİ

(Değerlendirme)

Öğrencilerin etkinliklerle ilgili görüşleri alınır. Sınıfın en beğenilen süsleri seçilir.

EK- 2: Yaratıcı Drama Yöntemi İle Ders İşlenen Grubun Ders Planlarının Devamı

DERS: Hayat Bilgisi

SÜRE: 40'

HEDEF 1 : Bayram sevincini duyuş

DAVRANIŞLAR

1. Bayram törenine katılma
2. Bayram töreninde gördüklerini anlatma
3. Uluslar Arası Çocuk Şenliği'ne katılan grupların gösterilerinde izlediklerini söyleme/yazma
4. Yurduna hizmet edenlere saygı duyma

GİRİŞ ETKİNLİKLERİ:

Bayram törenine gitmek için gerekli hazırlıkların tamamlanması. Herkesin töreni gayet iyi takip etmesi gerektiğinin daha sonra tören hakkında konuşulacağının söylenmesi

GELİŞTİRME ETKİNLİKLERİ

(Oluşumlar)

Törene gidilmesi gözlemler yapılması.

SONUÇ ETKİNLİKLERİ

(Değerlendirme)

Törende neler gördünüz? diye sorularak bir tartışma ortamı oluşturulması.

Tören izlenimleri evde yazmaların istenmesi

EK- 3: Uygulama Etkinliklerinden Resimler**RESİM 1- TOPLA TANIŞMA OYUNU****RESİM 2- ELMA TOPLAMA OYUNU**

(EK-3'ÜN DEVAMI) RESİM 3- FIRÇA OYUNU**RESİM 4- DUYGULARIM (ŞAŞKIN)**

(EK-3'ÜN DEVAMI) RESİM 5- DUYGULARIM (KIZGIN)

RESİM 6- DUYGULARIM (KORKMUŞ)

(EK-3'ÜN DEVAMI) RESİM 7- DUYGULARIM (ÜZGÜN)

RESİM 8- DUYGULARIM (KIZGIN)

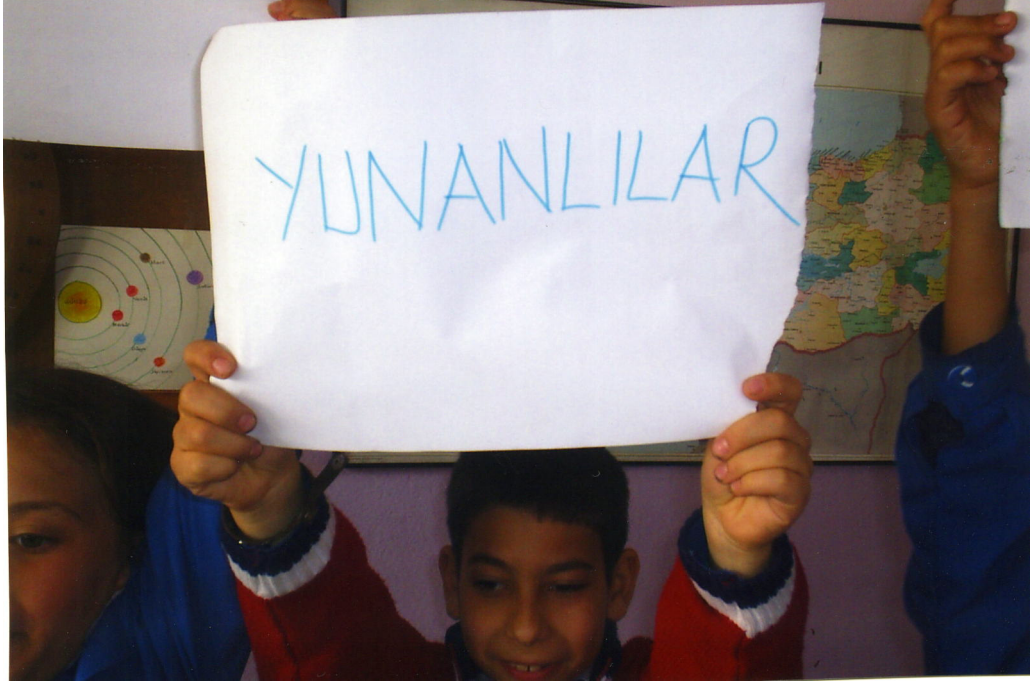

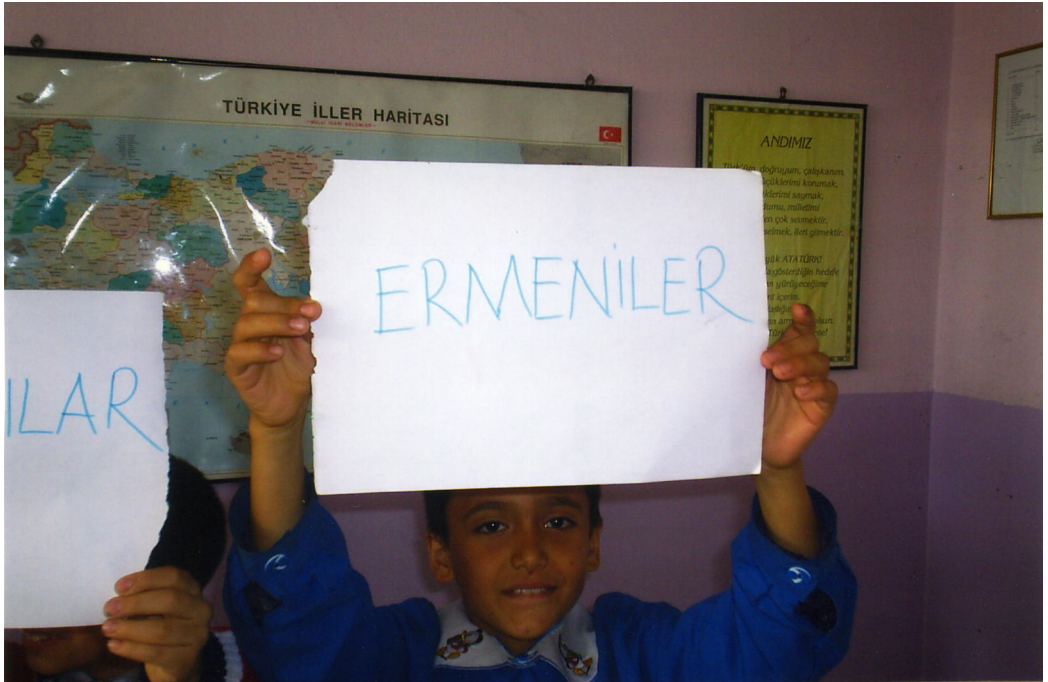
(EK-3'ÜN DEVAMI) RESİM 9- HAYVANLAR**RESİM 10- HAYVANLAR**

(EK-3'ÜN DEVAMI) RESİM 11- HAYVANLAR**RESİM 12- TÜRK ÇOCUKLARI**

(EK-3'ÜN DEVAMI) RESİM 13- ULUSAL EGEMENLİK**RESİM 14- ULUSAL EGEMENLİK**

(EK-3'ÜN DEVAMI) RESİM 15- MİLLET MALI**RESİM 16- MİLLET MALI**

(EK-3'ÜN DEVAMI) RESİM 17- MONDROS ANTLAŞMASI**RESİM 18- MONDROS ANTLAŞMASI**

(EK-3'ÜN DEVAMI) RESİM 19- MONDROS ANTLAŞMASI**RESİM 20- MONDROS ANTLAŞMASI**

(EK-3'ÜN DEVAMI) RESİM 21- MONDROS ANTLAŞMASI**RESİM 22- LOZAN ANTLAŞMASI**

(EK-3'ÜN DEVAMI) RESİM 23- LOZAN ANTLAŞMASI**RESİM 24- PADIŞAHLIK**

EK-4: Uygulama Sırasında Kullanılan Yazılı Metinler**Türk Çocukları**

Atatürk bir ilkokula gitmişti. Bütün çocuklar etrafını sardılar. Hepsi sevinç içinde büyük Ata'yı alkışlıyorlardı. Yalnız küçük bir çocuk, kenara çekilmiş, ilgisiz gibi duruyor, hiç sokulmuyordu. Bu durum Atatürk'ün gözünden kaçmadı. Çocuğu çağırıldı:

- Yavrum, neden durgunsun? Bir derdin mi var? Hasta mısın? diye sordu.

Çocuk:

- Bir şeyim yok, dedi. Sonra arkasını döndü. Gözlerinden akan yaşları gizlice sildi.

- Niçin ağlıyorsun yavrum? Sen ağlayınca ben çok üzülüyorum.

Küçük çocuk o zaman gözlerini Atatürk'e çevirdi:

-Atam hep seni böyle yakından görmeyi isterdik. Geldin, gördük, çok sevindik. Ama artık sıramızı savdık. Bir daha seni ne zaman göreceğiz? Ona ağlıyorum.

Atatürk o zaman bütün çocuklara baktı:

-Beni ne zaman görmek isterseniz, aynaya bakın. Siz Türk çocukları benim bir parçamsınız. Ben de sizin.

M. Hayri EGELİ

EK-4 : Uygulama Sırasında Kullanılan Yazılı Metinlerin Devamı**Ulusal Egemenlik**

Bayram töreninden sonra babamla eve dönüyorduk. Yolda törendeki konuşmaları düşünüyordum. 23 Nisan çok önemli bir gündü. Cumhurbaşkanımız konuşmasına şöyle başlamıştı:

- Bugün Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'dır.

Ulusal egemenliğin ne olduğunu anlamamıştım. Babama sormaya karar verdim.

- Babacığım, niçin 23 Nisan'da hepimiz bayram yapıyoruz?

- İlk meclis 23 nisan'da açıldı da onun için yavrum.

- Ya ulusal egemenlik?

-Cumhuriyetten önce padişah ülkeyi tek başına yönetiyordu. Bütün kararları tek başına alıyordu.

-Anladım baba. Hep padişahın istediği oluyordu. Halkın seçme ve seçilme hakkı yoktu yani. Peki Atatürk bu durumu nasıl değiştirdi?

-Atatürk vatanını, milletini çok seviyordu. Kurtuluş Savaşı kararını da halkla birlikte almak istedi. Halka yöneticileri seçtirdi. Seçilenlerle meclis oluştu. Meclis halk adına yönetimi sürdürdü.

- Böylece egemenlik ulusun oldu değil mi?

- Evet yavrum. TBMM ülkeyi yönetti. Yönetimin başında ise bilgili ve yurtsever bir kişi olan Atatürk vardı.

Abbas GÜZELPINAR

(Atatürk'ü Öğreniyorum)

EK-4 : Uygulama Sırasında Kullanılan Yazılı Metinlerin Devamı**Millet Malı**

Soğuk, karlı bir hava. Her yer bembeyaz. Bu beyazlı önümüzde giden karartılar bozuyor. Bunlar, kağnılarıyla yurdumuzda cephan taşıyan köylü kadınlar.

Biraz sonra onlara yetişip selamlaştık.

Biz kalın paltolarımız altında titriyorduk. Çok yaşlı bir kadın yorganını kağnının üstüne örtmüştü. Çıplak ayaklarıyla karların üzerinde titreyerek yürüyordu. Arkasındaki peştemalın içinde de kendisi gibi çıplak bir yavru vardı.

Onları görünce içim sızladı.

-Nineciğim dedim. Üşümez misin sen? Bak, torunun neredeyse donacak. Arabaya serdiğin yorganı onun üstüne örtsene...

Nine kağnyaya doğru koştu:

-Kar serpeyor oğlum, dedi. Bunun altındaki millet malıdır. Nem kapmasın, yoksa cephede kullanılamaz hale gelir.

Sonra yorganın uçlarını çeke çeke, cephaneyi iyice örttü. Torunundan, oğlundan, torunundan daha çok milletimizin cephanesini düşünüyordu.

Türk ulusu, Kurtuluş Savaşı'nı böyle özverilerle kazandı.

Mustafa NECATİ

İş Bankası Yayınları

EK-4 : Uygulama Sırasında Kullanılan Yazılı Metinlerin Devamı**Dağdelenoğlu**

Ordumuz Sakarya'da savaşıyordu. Cepheye yakın, Çobanözü adında, küçük bir köy vardı. Köylüler toplanıp askerler için pideler yaptılar. Bunları cepheye çocuklar götüreceklerdi.

Pide götürenlerden biri de köyün Dağdelenoğlu ailesinden bir çocuktur. Hava çok sıcaktı. Vakit öğle olmuştu. Birden yanında bir otomobil durdu. Otomobildekilerden başı kalpaklı olan:

-Çocuk, nereye gidiyorsun? Diye sordu.

-Cepheye. Bu çuvalın içinde pideler var. Askerlere götürüyorum.

-Yorulmuşsunur. Gel arabaya biz de oraya gidiyoruz. Dağdelenoğlu arabaya binince, kalpaklı adam gene sordu:

-Köyden ne zaman çıktın?

-Sabahleyin.

-Acıkmışsındır herhalde. Bu pidelerden bir tane yeseydin.

-Olur mu hiç? Bunlar askerlerin pideleri!

Kalpaklı adam güldü:

-Olsun hadi, çuvalı açıp birer tane yiyelim.

Dağdelenoğlu kaşlarını çattı.

-Olmaz, dedi. Durdur otomobili! Ben ineceğim!

Kalpaklı adam:

- Ben Mustafa Kemal Paşa'yım.

-İnanmam, dedi. Mustafa Kemal Paşa olsan askerlerin pidelerini ister misin?

O zaman Mustafa Kemal Paşa, yanındaki subaya döndü.

-Gördün mü? İşte biz Türk ulusu olarak bu kadar dürüst olduğumuz için bu savaşı kazanacağız, dedi. Dağdelenoğlu, o gece Mustafa Kemal'in çadırında konuk edildi.

Münir Hayri EGELİ (Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda)

EK 5: BAŞARI TESTİ

1. Kurtuluş Savaşı'nın yapılmasının nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Yurdumuzu düşmanların işgal etmesi
- B. Yurdumuzun sınırlarının genişletilmek istenmesi
- C. Padişahın savaşmak istemesi

2. Düşmanlar yurdumuzu hangi antlaşmadan sonra işgal ettiler?

- A. Mondros Ateşkes Antlaşması
- B. Sevr Antlaşması
- C. Lozan Antlaşması

3. Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı'nı hangi tarihte başlattı?

- A. 19 Mayıs 1918'de
- B. 19 Mayıs 1919'da
- C. 27 Aralık 1919'da

4. TBMM nerede açıldı?

- A. Ankara'da
- B. Sivas'ta
- C. Erzurum'da

5. Bağımsızlığımızı kazandığımız antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Sevr Antlaşması
- B. Mondros Ateşkes Antlaşması
- C. Lozan Antlaşması

6. Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli hangi olayla atılmıştır?
- A. TBMM'nin açılmasıyla
 - B. Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkmasıyla
 - C. Erzurum ve Sivas'taki toplantılarla
7. Aşağıdakilerden hangisi en son olmuştur?
- A. Atatürk'ün Samsun'a çıkışı
 - B. Cumhuriyetin ilanı
 - C. Meclisin açılması
8. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
- A. Kurtuluş Savaşı Türk Milletinin dayanışması sonucu kazanıldı.
 - B. Lozan Barışı 1922'de imzalandı.
 - C. TBMM'nin ilk başkanı Mustafa Kemal'dir.
9. Aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
- A. 1918 yılında Kurtuluş Savaşı başladı.
 - B. Halkın elinde olan egemenlik hakkına, ulusal egemenlik denir.
 - C. TBMM, İstanbul'da Mustafa Kemal'in başkanlığında açıldı.
10. Mondros Ateşkes Antlaşmasıyla Fransızlar hangi yerleri işgal etti?
- A. Antalya-Konya
 - B. Kars-Erzurum
 - C. Antep-Urfa-Maraş

- 11.**
1. Yurdumuzu tanıtmak
 2. Diğer ülkelerin kültürlerini öğrenme
 3. Dünya barışına katkıda bulunma

Hangileri Ulusal Egemenlik ve çocuk bayramının Dünya çocuklarıyla kutlanmasının amacıdır?

A. 1

B.1-3

C.1-2-3

12. İtalyanların işgal ettiği ilimiz aşağıdakilerden hangisidir?

A. Antalya

B. İzmir

C. Ankara

13. Aşağıdaki anlatımlardan hangisi yanlıştır?

A. Osmanlı Devleti ilk zamanlar güçlü bir devletti.

B. Osmanlı devleti Birinci Dünya Savaşını kazandı.

C. Osmanlı Devleti son zamanlarda gerilemeye başladı.

14. Yurdumuzu düşmanlardan kurtarmak için yapılan ve dört yıl süren savaş aşağıdakilerden hangisidir?

A. Birinci Dünya Savaşı

B. İnönü Savaşı

C. Kurtuluş Savaşı

15. Kurtuluş Savaşı ne için yapılmıştır?

- A. Daha fazla toprak kazanmak için
- B. Padişahı kurtarmak için
- C. Yurdumuzu düşmanlardan kurtarmak için

16. TBMM'nin açıldığı günlerde yurdumuzun içinde bulunduğu durumu anlatan aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A.Halk çok mutlu yaşıyordu.
- B.Yurdun her yerinde düşmana karşı savaş devam ediyordu.
- C.Halkın silahları çok yetersizdi.

17. Atatürk 23 Nisan Ulusal Egemenlik Bayramını kimlere armağan etmiştir?

- A.Büyüklerle
- B.Askerlere
- C.Çocuklara

18. Cumhuriyetten önce devletimizin adı neydi?

- A.Türkiye cumhuriyeti
- B. Osmanlı Devleti
- C.Selçuklu devleti

19. Hangi savaşın sonunda düşmanlar yurdumuzu işgal etti?

- A. I. Dünya Savaşı
- B.II. Dünya Savaşı
- C.I. İnönü Savaşı

20. Mustafa Kemal Anadolu'da hangi kongrelere katıldı?

- A. Erzurum-Sivas
- B. Rize-Samsun
- C. Ankara İstanbul

21. Atatürk Samsun'a hangi vapurla çıktı?

- A. Piri Reis
- B. Karamanoğlu
- C. Bandırma

22. İlk cumhurbaşkanımız hangisidir?

- A. İsmet İnönü
- B. Celal Bayar
- C. Atatürk

23. Birinci Dünya Savaşından sonra İzmir'e aşağıdakilerden hangisi asker çıkarmıştır?

- A. İtalyanlar
- B. İngilizler
- C. Yunanlılar

- 24.** Tüm Dünya Devletleri hangi antlaşma ile bağımsızlığımızı tanıdı?
- A.Mondros Ateşkes Antlaşması
- B.Lozan Antlaşması
- C.Sevr Antlaşması
- 25.** TBMM kurulduktan sonra aşağıdaki kararlardan hangisi alınmıştır?
- A.Padişahlık yönetiminin devamı
- B.Düzenli ordu kurulması
- C.Halifeliğin kaldırılması
- 26.** Halkın yönetimle ilgili karları kendisin aldığı yönetim şekli hangisidir?
- A.Mutlakiyet
- B.Meşrutiyet
- C.Cumhuriyet
- 27.** TBMM açılınca başkanlığına kim seçilmiştir?
- A.İsmet İnönü
- B.Mustafa Kemal
- C.Kazım Karabekir
- 28.** Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktığında görevi neydi?
- A.Samsun Valiliği
- B.Albay
- C. 9. Ordu Müfettişliği

29. Kurtuluş Savaşında doğu cephesinde kimlerle savaşıldı?

A.İranlılar

B.Ermeniler

C.İngilizler

30. Ulusal Egemenlik Bayramı'nda aşağıdakilerden hangisi yapılmaz?

A.Halk oyunları ekipleri oyunlar oynar.

B.Okullarda tam gün ders yapılır.

C.Uluslararası Çocuk Şenliğine katılan gruplar gösteriler yaparlar.

ÖZGEÇMİŞ

ADI SOYADI: Tuğba SELANİK AY

DOĞUM YERİ ve TARİHİ: Eskişehir/19.07.1980

İlköğrenimini Afyon'da tamamladıktan sonra 1994 yılında Afyon Anadolu Öğretmen lisesini kazandı. 1998 yılında mezun oldu. Aynı yıl Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünü kazandı. 2002 yılında mezun oldu. 2002 yılında Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek lisans programını kazandı.

2002 yılından beri sınıf öğretmenliği yapmaktadır. Son görev yeri Denizli/Acıpayam/Alcı İlköğretim Okuludur.

Bildiği yabancı dil İngilizcedir.

